

Naročnina mesečno
25 Din, za izozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Za vseučiliško knjižnico

Kaj pomenijo kulturni zavodi slehernemu narodu, o tem je odveč govoriti. Saj vidimo pri lastnem narodu, kako se je vprav radi požrtvovalnosti knjižnih družb in končno radi poglobljenega dela najvišjih zavodov malone umaknila sleherni sled analfabetizma, kako se je slovenski narod duševno osamosvojil, kako je začutil navezanost na domačijo, kako sledi z razumom različnim svetovnim pojmom. Slovenski človek stoji kulturno na taki stopnji kakor le človek najnaprednejših narodov. Kamen na kamen so palagali slovenski prosvetni delavci in zavodi pri zgradbi našega narodno-kulturnega hrama. Odkar smo dobili še lastno univerzo, ki vzgaja v študentih zlasti skrb in zmisel za domače neraziskane in nepojasnjene vrednote, smo začutili in še čutimo globoko vrzel za ono samostojno institucijo, brez katere ne more nobeno vseučilišče živeti, vrzel Vseučiliške knjižnice.

Dovolj so že razne revije in listi pisali o tem perečem vprašanju, katero so zadnje čase znova načeli visokošolci sami. Ker pa vidimo, da so se ob klicu študentov zdravile tudi naše upravne oblasti, banska uprava in ljubljanska občinska uprava, ter slutimo v tem vsaj daljno zarjo uresničitve naših sanj, hočemo nanizati v naslednjem nekaj misli o tem.

Poudariti moramo pred vsem, da univerza brez osrednje knjižnice je nesmisel, kakršnega ne pozna noben drugi vseučiliški zavod razen našega. Študij v vseučiliških predavalnicah je vendar zgolj priprava za nadaljnje nauke, v katere se mora študent osebno in samostojno poglobljati na podlagi predmetne literature. Te pa danes nimajo niti študijska knjižnica niti seminarji. Zato bo ob uresnitvi Vseučiliške knjižnice tu še zmerom odprto vprašanje, ki ga po treba rešiti: denar za nabavo sodobnih znanstvenih knjig. Pa zaenkrat smo še pri študijski knjižnici, ki že petnaest let zama noskuša nadomestiti Vseučiliško knjižnico. Kljub marljivosti in postrežljivosti vodstva leže vendar glavni knjižni zakladi skriti v kletnih prostorih, neizbranih in nepomembnih. To je narodni greh, če hočete, narodna krivica, ki bo za povojno študirajočo generacijo ljubljanske univerze neizmita. Kljub svobodnemu narodnemu razmahu in kljub kvalitativno visoki stoječi ljubljanski univerzi si morajo iskati naši razumniki v tujih knjižnicah poglobitve in izpopolnitve v svojem znanju. To je vsaj za one veje znanosti, v katerih bi se mogel naš študent doma zdnostno izpopolniti, neododstno. To so morali delati naši starejši vseučiliški profesorji, pionirji slovenske znanosti, ki so v težkih mlajših potovalih in zajemali iz tujih knjižnic, mlajšemu rodu pa bi moralo biti to priznaneseno, posebno še, ker hočemo in potrebujemo ljudi z domačim vzgojo, z domačo miselnostjo, s poznanjem domačih potreb, kar se pa nehoti izgubi v tujini. Smo torej iz sren preničeni, da Vseučiliško knjižnico stoji ali pade ves pomen domačega vseučilišča.

Misel na samostojno poslopje Vseučiliške knjižnice je bila že večkrat načeta, a zonet pokopana. Zadnji vzgoh ji je prav za prav dal mojster Plečnik s svojim podrobnim načrtom, po katerem bi bila prostora mimo uradnih prostorov, glavne čitalnice, ljudske čitalnice, profsorske čitalnice itd. za 255.000 knjig. Po tem načrtu je nastopil ponovni molk, katerega so končno razpršili študentje sami. Naj ob tej priliki poudarimo zahtevo, širšega slovenskega razumnštva: osrednja Vseučiliška knjižnica, na katere izvršitev verujemo, bo morala imeti odprta vrata ne le za akademske inteligente, marveč za vse one, ki se bodo hoteli osebno poglobljati v razna znanstvena in umetnostna vprašanja, tako da bo res na razpolago narodu in njegovim delovnim silam v najširšem pomenu besede. Ta knjižnica bo morala biti luč, ki bo svetila vsem resnim, znanosti željnim ljudem iz vseh slovenskih pokrajin. Le s tem bo izvršila svoje popolno poslanstvo.

Kdo pa ima dolžnost, prožiti roke v pomoč Vseučiliški knjižnici? Nedvomno pred vsem država. Njena dolžnost je, da nudi državljantom vse možnosti kulturnega razvoja. Toda radi denarne krize, ki je po zgledu vseh držav zajela tudi našo, gotovo ne more sama nuditi celotnega prispevka za graditev, pač pa moramo pričakovati sorazmerne denarne podpore od države, banske uprave in občinske uprave kakor tudi od nekaterih slovenskih gospodarstvenikov, ki naj bi vsaj z zmernimi zneski postali mecenji slovenske Vseučiliške knjižnice. Banska uprava je v svojem najnovejšem predlogu že vnesla v proračun postavko 200.000 dinarjev, s čimer naj bi bil postavljen prvi vogeln kamen za dolgo pričakovano visoko slovensko ustanovo. Na večerajnji seji ljubljanske občinske uprave pa je svet sprejel predlog, po katerem daje mestna občina na razpolago zemljišče nekdanjega Knežjega dvorca (za ta prostor je namreč zasnoval Plečnik svoj znani načrt za zgradbo Vseučiliške knjižnice), a hkrati se bo občinski svet obrnil na ministra prosvete in financ s predlogi: v letošnji državni proračun naj se vstavi primerna vsota za zgradbo knjižnice, a hkrati naj se zagotovi posojilo pri Državni hipotekarni banki ali Poštni hranilnici. O poslednjem je v nekem strokovnem listu že pisal Drago Potočnik med drugim tole: Kljub težkim gospodarskim dnevom privarčuje naš narod še zmerom toliko, da nosi burni prihranek v solidne denarne zavode, največ v Poštno hranilnico in Državno hipotekarno banko. Po zadnjih podatkih so n. pr. dosegle vloge slovenskih vlagateljev v Poštni hranilnici 16,6 odstotka celokupnih hranilnih vlog. Na tej podlagi je torej umevna zahteva, da Poštna hranilnica posodi državi vsoto, ki je potrebna za zgradbo Vseučiliške knjižnice; posebno še, ker se bo dala dvigniti ta zgradba za nižjo vsoto, kakor je bilo prvotno preračunano. Če pa država ne zmora sama amortizacije in obrestovanja, naj se akcije za Vseučiliško knjižnico udeležita z enakimi deleži še banovina in mestna občina ljubljanska...

Sunek je tu. Slovenska kulturna javnost je razgibana, naše upravne oblasti so prisluh-

V znamenju azijske solidarnosti:

Kitaj in Japonska morata biti zaveznika

Proti Moskvi kitajsko-japonska barijera ob Tihem oceanu

London, 3. februarja.

Istocoasno, ko je ameriški senat sprejel Rooseveltov predlog, da se zgradijo 102 nove vojne ladje in 1184 aeroplanov, prihaja z Daljnega vzhoda prevažna vest, da se med Japonsko in nankinsko kitajsko vlado vsrjo pogajanja za daljnjezhodni sporazum med obema azijskima narodoma. Dne 30. januarja je obiskal maršala Cankajška v Nankingu japonski vojaški ataše, znani general Suzuki, s katerim sta imela dolg razgovor, ki je ugodno potekel. Cankajšek je izjavil, da more le

najtesnejše sodelovanje med Kitajsko in Japonsko

odstraniti rdečo nevarnost na Kitajskem, ki pomeni nevarnost za ves azijski kontinent. Komunisti na Kitajskem vseskozi delajo po navodilih iz Moskve, ki ima namen, da si napravi pot iz centralne Azije na južni Tih ocean. To nevarnost je treba preprečiti in v to svrhu je prijateljstvo med Japonsko in Kitajsko nujno potrebno. Znano je, da je Japonska ves čas podpirala Cankajška v njegovi kampanji proti rdečim četam v Fukjenu. Le na ta način je bilo Cankajšku mogoče, da je kitajsko rdečo armado porazil. Pri tej priliki je Suzuki dosegel, da kitajska vlada ne bo dovolila bivšemu kitajskemu guvernerju Mandžurije Cansuljanu, da bi se podal v Peking, da si osvoji vlado severnokitajske province, ki mora ostati v rokah dosedanjega kitajskega generala, ki je prijatelj Japonske. Ta dogovor je vsekakor velike važnosti in pomeni protitudarec Japonske ruski in

ameriški politiki. Ta sporazum pa vzbuja vsaj v japonskih krogih tudi upanje, da se bo mogoče

ogniti vojski

katere ne želi ne Japonska in najbrž tudi ne Rusija in Amerika. V tem oziru je bil značilen govor bivšega ministra Jošisave v tokijskem senatu, ki je izjavil, da bi bilo treba priti do sporazuma z Ameriko v vprašanju oborožitve na morju. Dejstvo, da je ameriški senat izglasoval za nove ladje okoli 400 milijonov dolarjev, za nova letala pa 95 milijonov dolarjev, daje misliti, ker sili Japonsko, da tudi ona izda ogromne vsote v to svrhu. To pa bi seveda zahitevalo žrtve, ki bi zelo obremenile japonski narod, kakor bodo v ameriškem senatu sprejete vsote hudo obremenile ameriškega davkoplačevalca, ki bi v času sedanje gospodarske krize gotovo raje videl, da bi se take ogromne vsote uporabile v druge namene. Jošisavi je odgovoril zunanji minister Hirota, ki je dejal, da tudi vlada želi takega sporazuma, da pa so ostala tozadevna prizadevanja dosedaj brez rezultata. Kar se pa tiče možnosti, da bi Zveza narodov načela vprašanje

Tihomorskih otokov

nad katerimi je bil Japonski kot rezultat svetovne vojne poverjen mandat, je Hirota na tozadevno interpelacijo izjavil, da so bili otoki priznani Japonski, še preden se je ustanovila Zveza narodov. Zato se to dejstvo ne more anulirati, ker je Japonska mandatarni sistem sprejela šele po konstituciji ženevskega foruma...

Cankajšek, vrhovni poveljnik kitajske armade, do-
janski »führer« nankinske vlade, ki je porazil rdečo
armado kitajskih komunistov in se sedaj pogaja z
Japonsko o sporazumu. Cankajšek je bil vedno za
sodelovanje obeh azijskih narodov.

Mussolini vrta naprej

Austro-ogrsko-italjska antanta

Štirje politični obiski v Budimpešti

Budimpešta, 2. februarja.

Vsi dnevniki posvečajo veliko pozornost obisku Dollfussa, ki po dosedanjih dispozicijah obišče ogrsko prestolnico 7. tega meseca. Obenem seveda poudarjajo tudi pomen obiska, ki ga bo napravil Gombösu italijanski podtajnik Suvich, ki se v teku meseca februarja pripelje v Budimpešto.

»Fuegetlensek« piše, da postane Budimpešta v prihodnjih tednih pozornica važnih mednarodnih pogovorov. Med Avstrijo in Ogrsko se bo predvsem obravnavalo vprašanje medsebojnih gospodarskih odnosov, kar pa se tiče obiska Mussolinijevega sodelavca Suvicha, se bosta italijanski in madžarski državni posvetovala o novih vprašanjih, ki so nastala v času, ko sta Italija in Ogrska sklenili najintimnejše prijateljstvo. Predvsem gre za

utrditev prijateljstva z Bolgarijo

Znano je namreč, da bo prišel v Budimpešto tudi Mušanov, kar je tem večjega pomena, ker je znano, da je Bolgarija odklonila povabilo, naj podpisše balkanski pakt, ki zahteva (tako trdi »Fuegetlensek«), da bi Bolgarija priznala meje, kakor jih določajo mirovne pogodbe. S tem bi Bolgarija

Hitler ne da miru:

Preprečen prevrat na Tirolskem

Dunaj, 2. febr. b. »Tiroler Anzeiger« objavlja senzacionalno odkritje o nameravanem prevratu, ki so ga narodni socialisti pripravljali na 31. januarja. Pristaši Hitlerjeve stranke v Avstriji so dobili navodila, da ostanejo tega dne doma, ker bo sicer ustavljanje na ulicah zelo nevarno. Vse javne zgradbe na Tirolskem bi morale po načrtu, ki so ga zasnovali narodni socialisti, zleteti v zrak, uglede državne uradnike in voditelje Heimwehra pa bi narodni socialisti pobili po obstoječem seznamu. Prevrat na Tirolskem bi se nato razširil na vso Avstrijo. Poldruge uro pred akcijo narodnih socialistov je stopil energično v akcijo avstrijski Heimwehr, 800 članov Heimwehra je prikorakalo v Innsbruck in so po naredbi deželnega glavarja izvršili aretacijo Hitlerjevih pristašev. Na ta način so prevrat zadušili.

Zürich, 2. februarja. (a) Po vesteh iz Avstrije so oblasti v Inomostu zaprle nekoga bivšega rektorja vseučilišča, več vseučiliških profesorjev, nekoga vpkoieneega orožniškega polkovnika in več bivših oficirjev.

Dunajska vlada je mobilizirala 8000 moč Heimwehra, ki razpolagajo s 100 strojnimi. Ta četa bo po mnenju vlade lahko vzdržala red in mir. Za poveljnika varstvene službe na Tirolskem bo imenovana osebnost iz vrst tirolskega Heimwehra.

Dunajska vremenska napoved: Južne Alpe: pretežno oblačno, nagnenje k snegu. — Splošna vremenska napoved za nedeljo: sneg pri živahnih vetrovih, temperatura se bo zmanjšala. V začetku prihodnjega tedna pa bo postopno toplejš.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, hladno in vetrovno.

nile na klie po Vseučiliški knjižnici. Morebiti pa je vendarle, kljub malovernosti nekaterih, prišel čas, ko bomo dobili Slovenci nujno dopolnitev slovenskega vseučilišča v Vseučiliški knjižnici.

dokazala, da v tem oziru popolnoma soglašajo s stališčem Madžarske. Ta serija velevažnih političnih obiskov se bo zaključila s prihodom turškega zunanjega ministra Ruždi bega v Budimpešto.

»Magyar Orszag« pa piše:

V merodajnih političnih krogih se poudarja, da se bodo razgovori med Dollfussom v prvi vrsti sukali okoli gospodarskih vprašanj med Avstrijo in Ogrsko ter bodo imeli namen, da se ustvari tozadevno najtesnejša gospodarska skupnost,

kakor io je zamislil Mussolini

Rimski poročevalec »Az Est« tozadevno poroča, da se bo ob priliki Suvichevega obiska v Budimpešti obravnaval splošen političen položaj, obenem pa se bo temeljito proučevalo tudi vprašanje

gospodarskih odnosov med Ogrsko in Italijo

in se bo v tem oziru diskutiral načrt, da se v Trstu podobno kakor za Avstrijo ustanovi svobodna cona tudi za Ogrsko.

Austrija se ne bo več menila s Hitlerjem

Dunaj, 2. febr. AA. Korbiro poroča: Snoči je prispel odgovor nemške vlade na avstrijsko demaršo v Berlinu. Ministrski svet je moral z obžalovanjem ugotoviti, da tudi ta odgovor, ki je prispel snoči kasno na Dunaj, ne ustreza poskusu dunajske vlade, da na neposredni način pravnega spor, ki obstoja med obema nemškima državama, in da prizadevanje dunajske vlade ni našlo primerno razumevanje pri nemški vladi. Nota, s katero odgovarja nemška vlada na pritožbo avstrijske vlade, gre čez vse te pritožbe, kakor da bi jih ne bilo. Nemška vlada enostavno zanika od avstrijske vlade navedena dejstva. Zaupajoč v svoje pravično stališče, je nato ministrski svet soglasno sklenil, naj avstrijska vlada pod vodstvom kanclerja dr. Dollfussa izbere v bodoče pot, ki ji je vsiljena po sedanjih razmerah.

Na Tirolskem uvedena diktatura!

Dunaj, 2. febr. c. Tirolska vlada je včeraj prišla v zelo neprijeten položaj. Vodstvo tirolskega Heimwehra je postavilo tirolski vladi ultimatum, v katerem zahteva Heimwehr, da vlada takoj uvede na Tirolskem red in mir. Če pa to ni mogoče, potem na prepust Heimwehru, da on izvede do konca borbo proti narodno-socialističnim teroritom. Tirolska vlada se je obrnila na zvezno vlado na Dunaju, da bi zvezna vlada vplivala pri vrhovnem vodstvu Heimwehra, da se tirolski vladi prihrani ta sramota. Zvezna vlada na Dunaju pa pri vrhovnem vodstvu Heimwehra ni uspela in je danes sporočila tirolski vladi, da naj se podvrže diktaturi tirolskega Heimwehra. Od danes naprej vodi vso borbo proti narodnim socialistom na Tirolskem tirolski Heimwehr.

Kmetje

bodo branili Avstrijo do zadnje kaplje krvi

Dunaj, 2. febr. c. Danes so se na Dunaju vsrile velike manifestacije kmetov, ki so prišli iz vseh del nižje Avstrije. Kakor se poroča, se je zbralo na manifestacijsko zborovanje v dvorani zapadnega kolodvora od 80.000 do 110 tisoč kmetov. Z največjim zanimanjem so vsi pričakovali veliki govor kanclerja Dollfussa. Avstrijska vlada je namreč včeraj sprejela odgovor nemške vlade in je včeraj popoldne imela tudi sejo, kjer je obravnavala vsebino nemškega odgovora.

Najprej je govoril voditelj nižjeavstrijskih kmetov Rauter. Za njim pa je govoril kancler Dollfuss, ki je to pot presenetil poslušalstvo s svojo odločnostjo. V uvodu je Dollfuss najprej pozdravil vse zbrane kmete. Izjavil je svečano, da te manifestacije avstrijskih kmetov ni priredila vlada. Kmetje so prišli prostovoljno na Dunaj, da dokažejo, da bodo danes zopet oni rešili avstrijsko republiko, kakor so jo v času po svetovni vojni rešili že dvakrat. Dollfuss je nato govoril o borbah avstrijskih kmetov za svoj kulturni in socialni program, ki so ga morali izvojevati po svetovni vojni. Po zlomu avstroogrske monarhije so avstrijski kmetje rešili Avstrijo. Takrat se je prvič postavilo vprašanje o »bitje ali ne bitje« avstrijske republike. Takrat so kmetje odločili, da avstrijska republika mora obstajati. Danes so se kmetje tudi prvi začeli navduševati za stanovsko ureditev države. Kmetje pravilno zahtevajo danes pravico zase za sodelovanje v vodstvu države. V nadaljnjem govoru je Dollfuss napadel socialiste in komuniste. Izjavil je, da se je avstrijski parlament sam razpustil in da je sam dokazal, da je življenja nezmogljiv. Tega tudi danes nikdo ne obžaluje. Po svetovni vojni so komunisti in socialisti vodili borbo proti Avstriji. To pot so to borbo prevzeli avstrijski narodni socialisti in so si prisvojili bivše komunistične metode terorja in atentatov. Avstrija pa mora dokazati, da je močna in urejena država.

Slednjič je Dollfuss govoril tudi o nemškem odgovoru. Rekel je, da se je avstrijska vlada včeraj sestala na sejo in da se je tamkaj govorilo o nemškem odgovoru. »Ugotovili smo, da je ta odgovor nezadosten in sedaj moramo podvzeti druge korake.« Nato je govoril v smislu svojih prejšnjih govorov. Izjavil je, da Avstrija hoče živeti in to na svoj način kot samostojna nemška država. Avstrija je živela kot nemška država že takrat, ko so v Berlinu vladali še Slovani. Avstrijski kmetje odbijajo sleherni poskus izenačitve z Nemčijo. Avstrija se ni odločila za nemški način ureditve države, ampak se je odločila za italijanski sistem, ki je sistem korporativne države. Kanclerjev govor je žel ogromen uspeh.

Kmetijski govornik je izjavil, da bodo kmetje branili neodvisnost Avstrije do zadnje kaplje krvi.

Zbrane množice so se po končanem shodu razšle v najlepšem redu in miru.

Naciti rogovilijo naprej

Dunaj, 2. febr. Pri velikih manifestacijah kmetov je prišlo ponekod do demonstracij narodnih socialistov. Narodni socialisti so vrgli več papirnatih bomb, ki pa niso povzročile nobene škode. Na progah, kjer so vozili posebni vlaki, so narodni socialisti izvršili več sabotažnih atentatov, ki pa so povzročili le malenkostne zakasnitve.

Sporazum glede novih davščin dosežen

Finančni odbor sprejel zakon o neposrednih davkih

Belgrad, 2. febr. m. Po krajšem presledku se je danes dopoldne po doseženem sporazumu med finančnim ministrom dr. Gjorgjevićem in člani finančnega odbora, ki pripadajo jugoslovanski nacionalni stranki, zopet sestel pod predsedstvom dr. Sečerovala finančni odbor.

Na seji je govorilo več govornikov. Sporna vprašanja § 7 v zakonskem načrtu o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih so rešili na ta način, da je član finančnega odbora Anton Krejči na današnji seji predložil svoj amandament. V § 7 v čl. 53 zakona o neposrednih davkih se dodaja: *Davčna osnova za vsa podjetja z neomejeno zavezo, industrijska, rudarska, bančna, železniška, broderska, cestnoželezniška, mednarodna, transportna, se bo določevala v skladu, da njihove redni promet presega znesek 500.000 Din po bilancah, ki se bodo sestavile na podlagi knjig, ki jih morajo vsa ta podjetja voditi. Ocenitev davčnih podlag spada tudi za ta podjetja v delokrog davčnih odborov. Za pregled knjig in računov veljajo določbe družbenega reda.*

Davčna podlaga za vse obveznike pridobnine ne more biti v nobenem slučaju manjša: od dvojnega zneska najemnine za stanovanja, če najemnine ni večja od 6000 Din, toda ne manjša od 12000 Din letno; od trikratnega zneska najemnine, če je večja od 12.000 Din in ne presega zneska 24.000 Din letno, davčnemu znesku od najemnine za stanovanje se doda z ozirom na mesto in položaj podjetja, 10–30% najemnine za podjetje.

Pri družbenih podjetjih: če sta v podjetju dva družabnika 75% skupne najemnine za stanovanje obeh družabnikov, če je pa v podjetju več družabnikov, 50% skupne najemnine za stanovanje vseh družabnikov. Najemnine za podjetje se bo določila po navodilih, ki so spredaj omenjena. Za podjetja, katerih lastniki stanujejo v inozemstvu, se bo ugotovila minimalna podlaga s primerjavo s podobnimi podjetji. Določilo najemnine za stanovanje se zniža za 10% za vsakega mladoletnega ali nepreskrbljenega otroka, pa vendar tako znižanje ne sme presegati 40% od najemnine za stanovanje. Pod najemnino se razume doklada, ki je bila v preteklem letu za predpis zgradarine določena za stanovanje ali lokal. Če se podjetje nahaja v zgradbi, ki ne spada pod zgradarino, se bodo zaračunale minimalne postavke s parifikacijo ali ocenitvijo najemnine. Minimalne postavke se bodo po teh določbah zaračunale tudi v onih slučajih, če se zgradba odnosno stanovanje nahaja v posesti žene ali drugega družinskega člana.

Reklamacijski odbor bo na pritožbo davčnega obveznika in po predhodni odobritvi mnenja pristojnega davčnega odbora odmeril davčno podlago tudi izpod gornjega minimuma, če bo dokazal, da njegovi dohodki ne presegajo obdavčenega minimuma. V tem slučaju mora reklamacijski odbor izdati svoj sklep v roku treh mesecev od dneva, ko je bila pritožba vložena.

Amandament je bil nato sprejet z vsemi glasovi članov finančnega odbora, ki pripadajo jugoslovanski nacionalni stranki. Poslanci narod. kmečke stranke (dr. Nikić), narodnega kluba (Preka) in jugoslovanskega narodnega kluba niso bili navzoči.

Nato pa je bil na predlog kraljevske vlade vnešen v zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih nov člen o plačevanju dolžnih davkov, ki se glasi:

1. Dolžni državni neposredni davki do konca 1. 1932 se bodo plačevali za zgradarino v roku enajstih let, začeti s letom 1934, in sicer: če je dolg dvakratni ali večji od zneska enoletne zadolžitve, v enajstih letih, če znaša dolg devet petin, v desetih letih, če znaša osem petin, v devetih letih, če znaša sedem petin, v osmih letih, če znaša šest petin, v sedmih letih, če znaša pet petin, v šestih letih, če znaša štiri petine, v petih letih, če znaša tri petine, v štirih letih, če znaša dve petini v treh letih, če pa znaša eno petino, v dveh letih. Če je pa davčni dolg manjši od ene petine, zapade v plačilo že 1. 1934.

2. Tako določeni zneski se bodo plačevali v rokih, določenih v zakonu za take davke.

3. Pod enoletno davčno obvezo je razumeti oni znesek davkov, s katerim je davčni obveznik zadolžen v davčnem letu 1933, če pa v tem letu obremenitev ni v celoti izvršena, se bo smatrala za enoletno obremenitev in obremenitev onega prejšnjega leta, v katerem je bila v celoti izvršena.

4. Za zakasnela plačila davkov se bodo plačevala obresti samo od dneva, ko je davek zapadel, kakor je določeno v tem paragrafu.

5. Če je po obstoječih predpisih in naredbah za dosego gotove pravice potrebno potrdilo o plačanju davkov, se bodo taka potrdila izdajala, če

bo pristojna davčna oblast ugotovila, da je plačan zapadli del tekočega in dolgovanega davka. V slučaju izselitve iz države, se bo zahtevalo plačilo celokupnega davka in zapadlega rednega davka.

Tudi ta predlog je bil sprejet od vseh navzočih poslancev.

Ostale važnejše spremembe, ki jih je končno sprejel finančni odbor v zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih, so sledeče:

Čl. 59 zakona o neposrednih davkih se doda nov odstavek: »Mali obrtniki (točka 2, čl. 42) v mestih, za katere veljajo določbe točke 3. čl. 37 zakona o neposrednih davkih, plačajo na račun davka 120 Din in za vsakega pomočnika po 60 Din letno; obvezniki tretje skupine čl. 42 pa plačajo na leto 80 Din, za vsakega pomočnika pa po 40 Din v mestih do 10.000 prebivalcev; v mestih od 10.000 do 20.000 prebivalcev se zviša davek za 25%; v mestih od 20.000 do 50.000 prebivalcev se poveča davek za 50%; v mestih s čez 50.000 prebivalcev se poveča davek za 75%. Avtoizvoški plačajo 50% več od gornjih zneskov. Ti davki se morajo plačati v rokih, ki so določeni v odstavku 1, čl. 148 zakona o neposrednih davkih. Kot podlaga za predpis samoupravnih dokladov pri vseh davčnih obveznikih bo služilo 80% letnega davka.«

V čl. 59, točka 1 se vpišejo besede: »... tretje skupine ... 4%«.

Čl. 81 zakona o neposrednih davkih se doda nov odstavek: »Če se posamezno delo ali kupčije podjetja brez označbe vrednosti ali drugače vnesajo v knjige, kar daje upravičen sum, da se je namestoma znižal čisti dobiček podjetja, se imajo pri odmeri davčne podlage vračunati v pravi vrednosti vsa plačila, dajatve in prejemki podjetja, ki so bili izvršeni. Istotako se bo postopalo, če ni podana pravilna bilanca. Proti taki davčni odmeri ni pritožbe.«

Točki 6 čl. 83 se doda: »... in če so izgube vnešene pod posebno postavko računa dobička in izgube.«

Točka 7 čl. 83 zakona o neposrednih davkih se izpremeni in se glasi: »... zneski, ki so v bilanci opisani in vneseni v poseben, toda na splošen rezervni fond, namenjeni za kritje zmanjšanja vrednosti zgradb, ki spadajo pod zgradarino, in nadalje stroji, orodje ali druge poslovne uredilne gospodarskih, obrtnih, tovarniških, prometnih in rudarskih podjetij. Glede izgube na substanci rudnika veljajo določbe čl. 54, točka 5, zakona o neposrednih davkih.«

Točki 8 čl. 83 se doda: »Pokojski fond mora biti samostojen in mora imeti avto ločeno upravo.«

Zadnji odstavek čl. 95 zakona o neposrednih davkih se izpremeni in se glasi: »Davek na dohodek hišnega oseba znaša letno 50 Din za vsako osebo. Za dokaz o plačnem davku služi davčna izkaznica, ki se mora nabaviti za vsako osebo najkasneje do konca januarja vsakega leta, odnosno v roku 15 dni po sprejemu v službo. Davčne izkaznice veljajo za leto dni za eno osebo, brez oziroma ime, čas zaposlitve in višino dohodkov. Delodajalec, ki ne bo pravočasno nabavil davčne izkaznice, bo kaznovan s petkratnim zneskom cene davčne izkaznice. Izkaznica se glasi na ime delodajalca in jo mora sam nabaviti, plačani znesek pa lahko odtegne uslužbencu.«

Nato je bil tudi v podrobnostih sprejet zakonski predlog o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih ter so takoj nato prešli na pretes zakonskega osnutka o takсах in trošarinah. Finančni odbor je sklenil, da se člen 4 zakonskega predloga o trošarinah zamenja z novimi določbami v zakonskem predlogu o takсах, s katerim je predvidena nova taksa za vsako novo zgradbo, in sicer do višine 50.000 Din pol odstotka, od 50.000 do 200.000 Din 1 odstotek, nad 200.000 Din polodruge odstotek. Zakonski osnutek o takсах in trošarinah sta bila nato sprejeta.

Narodna skupščina

Belgrad, 2. febr. AA. Seja Narodne skupščine je sklicana za ponedeljek 5. t. m. ob 4 popoldne. Na dnevnem redu je nadaljevanje razprave o poročilu odbora za proučitev zakonskega načrta o pobijanju spolnih bolezni.

Belgrad, 2. febr. Predsednik senata dr. Tomašić je sklical senat k seji dne 9. februarja ob 10 dopoldne.

Konferenca ministrov Balkana v Belgradu

Jelčić-Titulesscu-Ruždi beg

Belgrad, 2. febr. m. Po krajšem odmoru so se danes popoldne sestali v kabinetu zunanjega ministra jugoslovanskega zunanji ministri Jelčić, turški zunanji ministri Tevlik Ruždi bej in romunski zunanji ministri Titulescu, ki so imeli daljšo konferenco. V čast zunanjih ministrov balkanskih držav je priredil turški poslanik Hajdar bej nocoj v prostorih turskega konzulata poslastično svečano večerjo. Grški zunanji ministri Maksimos pride jutri v Belgrad z ekspresnim vlakom. Jutri ob 10 dopoldne se bodo zunanji ministri vpisali v

dvorsko knjižnico, nakar bodo pričeli v zunanjem ministristvu razgovore o balkanskem paktu. Popoldne priredi naš zunanji ministri svojim tovarišem intimno kosilo v zunanjem ministristvu. Konferenca zunanjih ministrov balkanskih držav se nadaljuje ob 17. V nedeljo se bodo zunanji ministri Jelčić, Titulescu, Maksimos in Ruždi bej sestali k sklepni konferenci, po kateri bodo sprejeli domače in inozemske časnikarje ter jim dali komunikate o uspehu konferencie. Istega dne odpotujejo zunanji ministri iz Belgrada.

Daladier hoče ustvariti latinski blok?

Pariz, 2. febr. Daladier misli takoj potem, ko nredi francoske notranje politične skandale, začel iskati pot najtesnejšega sodelovanja z Italijo. Daladier je namreč prepričan, da je dosedanja zveza med Francijo in Anglijo francoski mirovni politiki v Evropi zelo škodljiva. Anglija je dosedaj dala dovolj jasen dokaz za to, da ne bo nikakoli garancija za francosko varnost. Daladier hoče sestaviti blok romanskih držav proti nemškemu in angleškemu

bloku. Da hoče Daladier voditi to politiko, je precejšen dokaz tudi v tem, da je Daladier sprejel v svojo vlado kot ministra de Jouve, ki je eden glavnih tvorcev pakta četvorice. Najprej se bo med Italijo in Francijo pripravil ugoden teren za sklenitev pomorskega sporazuma. To vprašanje je namreč še zmeraj odprto od zadnje londonske pomorske konferencie.

vlak, ki odhaja iz Zagreba, vozi lahko samo do Graeca, od Splita pa je proga odprta le do Knina. Tudi na sušanski progi so težkoče, ker je zaradi snežnih zametov v Lokvi zastal tovorni vlak št. 431.

Belgrad, 2. febr. m. Za zdravstvenega inspektora pri okrajnem načelniku za ljubljanski okraj je napredoval v 4. skupini I. stopnje g. dr. Pavel Avramović, zdravstveni inspektor pri istem načelniku v II. stopnji.

Vzrok katastrofe 'Siriusa' Dosegel je višino 22.000 metrov!

Moskva, 2. febr. k. Preiskovalna komisija, ki je prispela na mesto nesreče stratosferskega balona, je začela delovati. Komisija hoče predvsem zbrati vse material. Pričakujejo, da bo prišlo do senzacionalnih ugotovitev. Sedaj je ugotovljeno po merilnih aparatih, ki so bili v gondoli, da so piloti dosegli večjo višino, nego se je prvotno pričakovalo. Aparati zaznamujejo višino 22.000 metrov. V tej višini so letalci ostali 12 minut. Na aparatih se je dalo tudi ugotoviti, kdaj je prišlo do katastrofe. Katastrofa se je zgodila ob 5.10. Tedaj se je namreč začelo spuščanje balona. Komisija misli, da je do katastrofe prišlo zaradi tega, ker so se začeli letalci prenežno spuščati. Letalci so preveč hiteli. Takoj v začetku so izpustili preveč plina v želji, da bi dosegli čim večji rekord. To je bilo za njih tragično. Ker se je balon prehitro

spuščal, so popustile vezi in gondola se je odtrgala, brž ko je balon prišel v gostejše zračne plasti in je trenje med balonom in zrakom postalo premočno. Letalci so to zvedo takoj opazili in popolnoma resnično je njihova zadnja vest, ki so jo oddali potem, ko so videli svoj brezupni položaj. Zadnje njihovo radijsko poročilo pravi: »Naše stanje je brezupno.« Komisija smatra, da niso točne vesti, da je letalo šlo previsoko, češ, da je prišlo zaradi tega v plasti s prenizko temperaturo. Na aparatih so sedaj ugotovili, da temperatura ni bila prenizka, in da ni nikakega povoda za to, da bi se moglo sklepati, da je balon obšla plast ledu. Komisija je v gondoli našla bogat znanstveni material. Mnogo je poškodovane, vendar je tudi zelo veliko dragocenega ohranjenega.

Papež proti nacionalnemu fanatizmu

Druhal nanadla škola v Mainzu

Pariz, 2. febr. tg. »Intransigeant« objavlja izjavo, ki jo je sveti oče dal njegovemu posebnemu odposlancu o vprašanju miru.

Papež je uvodoma rekel, da je ni človeške ustanove, ki bi bila kdaj v stanu dati človeštvu nek mednarodni zakonik, kot je to izpeljala katoliška cerkev. Nadalje je svari sveti oče svet in njegove voditelje, naj nikar ne zapirajo oči pred nevarnostjo, ki bi rada krščansko kulturo uničila. »Ni zadosti ponavljati besedo mir v pogodbah in drugih dokumentih, mir mora biti živ v neprestanem hotenju človeških duš. Na svetu je danes veliko pretiravanja, toda med vsemi pretiravanji je največje in najbolj vznemirljivo ono, ki hoče pod okriljem patriotizma — patriotizem sam je vse hvale vreden — združiti narode tako, da nacionalizem postavlja nad vse vrednote. Ta nacionalizem je sovražnik pravega mira in pravega človeškega blaga.« Dokaz za takšno pretiravanje vidi papež v poskusih, ki so se napravili po nekaterih državah, kjer hočejo mladino pod različni gesli militarizirati.

Katoliška cerkev je vedno pridigovala ljubezen do doma in do domovine, toda vedno in dosledno je zavračala kot napačno teorijo, ki pravi, da je oblika nacionalne države najvišji ideal vsake države. Nikdo ne obsoja ljubezni do domovine,

ampak fanatizem nekaterih, ki nočejo priznati nobenega drugega ideala kot pogansko povečevanje nacije in sredstva, ki se jih čestokrat poslužuje, v boju za ta svoj ideal.

München, 2. febr. tg. Napetost med narodnimi socialisti in katoliško cerkvijo je po hujšakih govorih državnega ministra dr. Esserja, vodje zunanjepolitičnega oddelka hitlerjevske stranke dr. Rosenberga in grofa Rewentlowa proti katoliški duhovščini in posebno proti katoliškim školam vedno hujša. V noči na 28. januar se je izvršil atentat na monakoveškega nadškofa kardinala Faulhaberja (o tem je »Slovenec« že poročal), sedaj pa je prišla iz Mainza vest, da so se 1. februarja vršile sive demonstracije pred hišo mainškega škofa. Nahujskane množice so se pod vodstvom narodnih socialistov podale pred školjo, jo obmetavale s kamenjem ter zahtevale, naj škof dr. Hugo nemudoma odstopi, ker je odredil, da se smejo na dan obletnice hitlerjevske revolucije razobešiti po cerkvenih poslopjih njegove škofije same cerkvene in nobene druge zastave. Demonstranti so vplili in razgrali nemoteno, dokler se ni pojavila policija, ki jih je razgnala in zadržala škola in njegovo stanovanje. Z istim dnem je bilo razpuščeno v Mainzu društvo katoliške mladine.

Smučarski prazniki so se pričeli

Rekordno število tekmovalcev pri slalomu — Danes so prispeli v Rateče tudi bolgarski in nemški tekmovalci — Krasne snežne prilike — Sijajni izidi — Prvak Heim (Skala, Jesenice)

Rateče-Planica, 2. februarja.

Danes so se pričeli tekmovalni jugoslovanske zimskosportne zveze. V Ratečah je praznično razpoloženje. Vseposod je polno tekmovalcev in drugih smučarjev. Na cesti skoraj ni videti človeka, ki ne bi imel smuču na nogah. — S slalomom so otvorili naši fantje letošnje državno prvenstvo.

Ze navsezgodaj so prihajali tekmovalci, sodniki in drugi zvezni funkcionarji pod močeno Jalorec, kjer se je vršila lepa, poleg skakanja brez dvoma najlepša in najtežja panoga smučarskega sporta. Na tekmovalce stavlja slalom zelo težke naloge in smučar, ki hoče v tej panogi tekmoovati, mora biti vsestranski tehnik. Pa ne samo to, tudi izredno pozoren mora biti in mnogo prisotnosti duha potrebuje. Letošnja proga je bila še prav posebno težko izpeljana. Zato tudi ni čudno, da so celo največji favoriti padali pri ostrih in hitrih zavojih. Kljub temu je bilo veselje gledati mlade fante, kako so švigali okrog postavljenih zastavic in s kako sprtnostjo so pasirali tudi najtežja »vrata«. Izredno pozornost so vzbujali zlasti Bolgari, ki so s svojo precizno in premišljeno vožnjo iznenadili vse navzoče gledalce, kajti o njih še nismo slišali, da so tudi dobri smučarji, posebno pa ne, da bi bili dobri slalomisti.

Kako veliko važnost polaga naša država na zimski sport, je najboljši dokaz to, da se je udeležil teh velikih sportnih prireditev sam minister za

telesno vzgojo dr. Lavoslav Hanžek s soprogo. Spremljal ga je tudi njegov kabinetni šef Bačić in načelnik dr. Aradžić. Poveljnika dravske divizijske oblasti je zastopal podpolkovnik Popovič.

Proga je bila dolga ca. 400 m z višinsko razliko 100 m. Precej je bila strma in težka. Vrat je bilo približno 30 po vseh predpisih slaloma. Tehnično vodstvo je bilo v rokah dr. Zdenka Šviga. Starter je bil Kosec, sodnika na čelu pa Tavrčar in Franc Rus.

Tekmovalcev se je prijavilo 105, startalo jih je približno 80, na cilj pa jih je prispelo 58; za drugi tek se jih je kvalificiralo 30 najboljših iz prvega teka.

Uspehi (čas šestet od obeh tekov): 1. Heim Hubert (Skala, Jesenice) 1:38.2; 2. Dečman Tone (Smučarski klub Ljubljana) 1:46.2; 3. Demitrov (Bolgarija) 1:48.7; 4. Praček Ciri (Skala, Jesenice) 1:49; 5. Znidar Emil (Gorenice, Jesenice) 1:51.5; 6. Singerin Rudolf (Maraton, Zagreb) 1:52.4; 7. Levčič (Smučarski klub Zagreb) 1:57; 8. Katnik Lojze (Skala, Jesenice) 1:58; 9. Žigman Viktor (Tržič) 1:59.5; 10. Stransky Ed (Tržič) 2:01.4.

Jutri bo tek na 18 km, za katerega se je prijavilo nad sto tekmovalcev. Udeležiti se ga tudi naša vojska. Višek pa bo dosegel nedeljski dan, ko bodo skočili na novi skakalnici, za kar vlada velikanske zanimanje.

Motoskiöring na Bledu

Bled, 2. febr.

Blejsko sportno društvo »Triglavec« je danes priredilo motoskiöring na Blejskem jezeru. Krasno vreme je obsevalo teren in drzne vozače. Tehnični del tekme je vodil Motoklub »Ilirija« z g. Gorjancem na čelu. Pomagala sta mu člana »Triglavca« g. Kenda in g. Benedik. Vsi so svojo nalogo častno rešili. Predvsem moramo omeniti nadvse požrvalnega g. Kendo, ki je priskočil z izdatno pomočjo na pomoč prireditvi. Da je bila tekma zelo zanimiva, jamči velik obisk gledalcev. Vendar je bilo pričakovati malo večje udeležbe. Moramo pa pripomniti nekaj glede proge, ki pa ni bila v najboljšem redu. V tem kažejo tudi izidi današnjih tekem, ki so mnogo slabši od onih, ki so bili doseženi pred dvema leti na Blejskem jezeru. Tokrat so prireditelji zgrešili, ko proge niso označili od prišča. Poleg tega pa je še večkrat udarila voda na led. To je bila glavna napaka, ki je vsakemu smučarju in vozaču delala največ preglavje. Kdor se je prekopal preko teh težav, ta je bil junak dneva.

Udeležba motovozačev je bila velika in vsa vožnja je bila divja. Izidi današnjih tekem so sledeči: Tekmovalo se je v treh kategorijah. V prvi kategoriji so bila vozila do 850 kub. cm. Prvi je došel na cilj Kobi Mirko (Motoklub »Ilirija«, smučar Valenčič) 4.29; drugi je bil Breznik Dušan (Motoklub »Ilirija«, smučar Bljak) 4.58.

V drugi kategoriji so bil avozila nad 350 cm³. Prvi je bil Starič Ludvik (Motoklub Tržič, smučar Primožič) 2.51 1/2 in je s tem dosegel najboljši čas

dneva. Drugi je bil Premil Ivan (SK Triglav, Bled, smučar Potončnik) 3.41. Tretji je bil Mulej Filip (SK Triglav, Bled, smučar Soklič Jože) 3.43, četrti pa je bil Miklavčič Ivo (Motoklub »Ilirija«, smučar Denjamin Milan) 3.54 3/4. Peti je bil Pretnar Janez (SK Triglav, Bled, smučar Kokali) 3.55 1/2.

V tretji kategoriji so bile prikolice do 1200 cm³. Prvi je bil Benedikt Gabrijel (Avto-klub kraljevine Jugoslavije, smučar Rus Janko) 3.11 1/2. To je tudi drugi najboljši čas dneva. Drugi je bil Verlošč Marjan (Motoklub »Ilirija«, smučar inž. Miklav) 4.3 1/2, tretji pa je bil Miklavčič Ivo (Motoklub »Ilirija«, smučar Bizjak) 4.14 1/2.

Hvalevredno je omeniti, da so se tokrat ravno Blejanci udeležili v velikem številu tekem, ki kažejo, da med blejskim prebivalstvom raste zanimanje za zimski sport. Pričakovali smo tudi Avstrijce. Prišel pa je samo Kramer iz Celovca, ki je že znan iz prejšnjih tekmovalj. Zaradi defekta na motorju pa ni mogel nastopiti. Najboljši čas dneva je dosegel Starič Ludvik s smučarjem Primožičem. Sledi mu drugi vozač Benedikt Gabrijel, ki je s svojo drzno vožnjo zadivil vso publiko in dvignil vso sportno prireditel v veliko višino. Vozil je s »Harley«-strojem in prejšnjim zmagovalcem Rusom. Zmagovalci so prejeli krasne pokale, ki so jih podarile tvrdke Šchel in hotel »Tonice« in dr. Marič iz Zagreba. Smučarji so dobili krasne plakete, ki jim bodo v trajen spomin.

Cestitamo Blejčanom in le želimo tehkih sportnih prireditev kakor je bila današnja. Med tekmo je igrala domača godba.

Socia'demokratska stranka Jugoslavije se ustanovi

Belgrad, 2. febr. m. Jutri bo v Belgradu kongres socialistov iz vse države, na katerem se bo rešilo vprašanje obnove socialnodemokratske stranke v Jugoslaviji. Kongresa jugoslovanskih socialistov demokratov se bodo udeležili tudi nekateri prvaki socialnodemokratskih strank iz inozemstva, med njimi dr. Karel Renner, bivši avstrijski kanceler, dr. Winter, bivši češkoslovski ministri, Karel Peyer, narodni poslanec iz Budimpešte. Na kongres pride tudi v. uk Karla Marxa Jean Longe. Po razpoloženju in izjavah nekaterih socialistov demokratov iz države, ki so prišli na kongres, je verjetno, da bo jutri kongres soglasno sprejel sklep, da se obnovi socia'demokratska stranka v Jugoslaviji. Kongres se bo bavil z novim programom

in z deklaracijo o političnih razmerah v Jugoslaviji. Novi statut socialnodemokratske stranke določa popolno edinstvo za vso državo z oblastmi, okrajnimi, okrajnimi, avtonomnimi organi in mestnimi organizacijami. Člani socialnodemokratske stranke bodo lahko postali tudi žene, za katere bo formirano posebno žensko tajništvo. V nedeljo 4. februarja bo ob 10 dopoldne velik shod socialistov, na katerem bodo govorili tudi vsi socialistični delegati iz inozemstva.

V Španiji obsedno stanje

Madrid, 2. febr. p. Danes je imela sejo španska vlada. Na seji je bilo sklenjeno v vsej Španiji proglasiti obsedno stanje. Po seji vlade je notranji ministri izjavili, da sicer v večini Španije mir ni bil moten, toda v nekaterih krajih so izbruhnili resni nemiri, naneteni od rdečih, ki so zavzeli večji obseg in jih je treba zadušiti, v kralj.

† Duh. svet. Martin Petelinšek

Maribor, 2. februarja.

Nenadoma je pretresla Maribor in lavantinski škofijo prežalostna vest. Martin Petelinšek, duhovni svetnik in katehet na mariborski meščanski dekliški šoli, ni več med živimi. Se pred par tedni je pogumno korakal po mariborskih ulicah, prijazno pozdravljaj svoje znanke, nocoj ob ¼8 pa je zatisnil oči za vedno. — Komaj so nas zapustili proš Matek, ravnatelj Jerovšek, profesor Rezman, niso se še povsem zacelile rane bolezni, se je zopet oglašila Gospodova dekla smrt in nam vzela dragega gospoda Martina.

G. Petelinšek je bil sin konjiške doline, kjer se je rodil v Ločah 19. marca 1879. Oče mu je bil preprost delavec, tesar, ki je z Julij svojih rok preskrbel, da je mogel nadarjeni Martin študirati na mariborski gimnaziji. Po dovršenih gimnazijskih študijah je vstopil v mariborsko bogoslovje in je postal lavantinski duhovnik. Prve svoje kaplanske službe je opravljal v lepi Savinjski dolini na Vranskem od 1. avgusta 1903 do 4. maja 1904 in v Gornjem gradu od 5. maja 1904 do 31. oktobra 1905. Od tam je prišel za mestnega kaplana k Sv. Magdaleni v Mariboru, kjer je deloval od 1. novembra 1905 do 28. februarja 1909, ko je postal stolni kaplan, katero službo je vršil do 19. septembra 1911, ko je bil imenovan za stalnega kateheta na deško

meščansko šolo v Mariboru, kjer mu je bridka smrt vzela iz rok katehetske knjige in ga opoklicala v Gospodu.

To je življenjski okvir pokojnega g. Martina, preprost in vsakdanji po svoji ooliki, a poln prekrasne vsebine. Martin je bil zlata duhovniška duša. Preustavljaj je tipčen značaj lavantinskega duhovnika, ki ga krasijo lepe duhovniške vrline, kakor so ze od nekdanj last lavantinske duhovščine: natančnost v poklicu, ljubeznivost v značaju, družabnost med prijatelji.

G. Petelinšek je bil predvsem vester v svojem poklicu. Imel je težko službo. Po službovanju v idilnem Vranskem in Gornjem gradu je moral opravljati težavno službo na osnovniholah mestne industrijske župnije sv. Magdalene in potem preko 12 let na deški meščanski šoli v Mariboru kot stalni katehet. Ni lahko voditi živahno, dorasajoco mladino na mestni meščanski šoli. Prekipenjajoči značaj terjajo celega moža. Martin pa se je vsega zrtvoval tej mladini. Bil je kakor ura natančen v svoji službi. Ze ves bolan je do zadnjega izpolnjeval svoje dolžnosti in zahajal v šolo. Umrl je končno na bojnem polju, t. j. na torišču svoje delavnosti.

Pa ni bil samo vzoren katehet, ampak tudi vnet dušni pastir. Dostledno je izpolnjeval pesnikove besede, da »kar more, to mož je storiti dolžan«. Lahko bi se omejil samo na katehetsko delo, za katero je bil nastavljen. A Martin je široko apostolsko pojmoval svoj poklic. O tem dejstvu pričajo njegove pridige v stolnici. Saj je bil priznan cerkveni govornik v Mariboru. Božjo besedo je enako spretno oznanjeval v slovenskem in nemškem jeziku v stolnici ter vneto podpiral v dušnem pastirstvu oba stolna župnika, pokojnega Moravca in sedanjega g. Umeke. V analih stolnih pridigarjev bo zato za vedno s castjo imenovano Martinovo ime.

Kakor kot poklicni delavec je bil g. Petelinšek osvajač osebnoti tudi kot človek. Bil je ljubezniv in priazen do vsakogar. Ljubeznivost mu je pridobila vse polno prijateljev. Lahko rečemo, da je bil za pokojnim dr. Medvedom in dr. Jerovškom najbolj znana in popularna duhovniška osebnost v Mariboru. Vsi so ga poznali in radi imeli.

Končno naj omenim še veselo družabnost kot njegovo značilno lastnost. Če bi jo izpustil, bi bil skromni življenjski nepopoln. Martin je bil vedno vesel družabnik. Če je veselje izraz uravnovešene duše, vidni vnanji cvet notranje usovernosti, potem je bil g. Martin tak prelep značaj. Kamor je prišel, je vse oživilo. Bil je nosilec priske družabnosti do konca svojega življenja. Prelepo je združil v svojem značaju resnost in vedro veselje. Tako je bil tudi v tem pogledu vzor, ki ostane nenadomestljiv.

G. Martin, naj Ti bo mariborska zemlja, ki si jo tako ljubil in toliko zanjo delal, lahka!

Pogreb bo v nedeljo, 4. februarja ob 2 popoldne iz stolnega župnišča na magdalensko pokopališče v Pobrežju.

Izum koroškega Slovence

Strelna naprava preprečuje vlome

Celje, 2. februarja.

G. Albert Rutar, bivši lastnik puškarne in učitelj na drž. strokovni šoli za puškarstvo v Borovljah, sedaj živeč v Celju, je izumil posebne vrste budilno, svarilno in plačilno ključavnice in žabico s strelno napravo za zavarovanje vsakovrstnih vrat.

Nova strelna naprava v ključavnici ima v primeri z običajnimi do sedaj znanimi napravami te vrste to prednost, da baš v trenutku največje nevarnosti vlomilci s ponarejenimi ali tudi pravimi ključi, brezpogojno sami sprožijo budilno-svarilno-plačilni strel. Močna detonacija strele zbudi in opozori ljudi, katerih imetje ali celo življenje je ogroženo, prikljče najbližjio okolico na pomoč. Preplaši in opozori pa tudi vlomilce same na nevarnost, ki tudi njim preti in tako že pri prvem poizkusu prepreči izvršitev zločina. Obenem pa omogoči hitro obrambo ter hitro zasačenje odnosno zasledovanje vlomilca. Novi izum je posebnega pomena za bančne in trgovske lokale, skladišča, blagajniške prostore, zakladnice, važne listine, železne blagajne, hotelske sobe itd.

Izum koroškega rojaka je radi svoje enostavne tehnike in praktičnega pomena takega značaja, da

da bi bilo izdelovanje zelo rentabilno tudi pri nas. Ako bi se izdelovale te ključavnice z isto preciznostjo kakor browning pištole, tedaj bi bila priročna cena 350 Din, a to samo, če bi se predmet izdeloval v velikih količinah. Če pomislimo, da obsega mednarodna patentna unija 42 držav, lahko računamo, da bi se ta predmet izdeloval v stotisočih in milijonih komadov. Pri ceni 350 Din za komad, bi bil to pri milijonih komadih še velikanski promet 350.000.000 Din; od teh bi odpadlo okrog 50.000.000 za material, vse drugo bi bilo izplačano na zaslužkih in bi se ta vsota gotovo dobro poznala tudi v naši trgovski bilanci. Če pomislimo še, da traja patentna doba 18 let, dobimo šele pravo sliko, kako velikanskega pomena je ta izum. Dobro bi bilo, če bi stvar vzeli v roke naši domači finančniki, da bi nas zopet ne prihiteli drugi. Zato naj bi se osnovala družba z domačim kapitalom.

Patent je objavljen v Glasniku uprave za zaščito industrijske svojine v Belgradu 1. 1933. 1. decembra, str. 580, št. 68 in je dobil patent po dvo-mesečni razstavi 1. februarja letos pravno moč.

Poleg tega je g. Rutar izumil še drugo novost, za izdelavo železnih blagajn, kar pa pride do pomena v zvezi s prvim patentom.

nima oslombe v zakonu. Po § 34 zakona o občinah imajo predstavniki kandidatnih list pravico, prisostvovati poslovanju volilnega kakor tudi glavnega volilnega odbora ves čas volitev. Iz dejstva, da daje zakon predstavnikom list pravico, da prisostvujejo ne samo poslovanju volilnega, marveč tudi glavnega volilnega odbora, jasno izhaja, da se pravica prisostvovanja ne omejuje samo na glasovanje, ampak tudi na oni del poslovanja, s katerim se ugotovi rezultat volitev. Pod izrazom »volitev«, ki se rabi v navedenem § 34, ni torej razumeti samo glasovanje, ampak celokupno poslovanje volilnih in glavnih volilnih odborov od početka do konca.

Navedena kršitev v zvezi s trditvijo pritožiteljev, da je volilni rezultat, ki je bil uradno razglašen, po beležkah predstavnikov Plemenitašev liste napačen, odvzame volilnemu aktu in ugotovitvi volilnega rezultata tisto verodostojnost, ki bi jima kot uradnim aktoma sicer šla brez te kršitve. To kršitev je tedaj v tem primeru smatrati kot odločilnega pomena za končni izid volitev, v sled česar je bilo odločiti, kakor je zgoraj navedeno.

Ker so se že radi tega razloga morale volitve razveljaviti, se upravnemu sodišču v razmotrivanju drugih pritožnih točk, ki so podrejenega pomena, ni bilo spuščati.

Celje, dne 10. januarja 1934.

Slovenska Krajina

Tretjeredniški kongres je bil v nedeljo v Črenovecih v »Našem domu«. O ljubezni do siromakov je govoril g. župnik Zdravce. G. Klekl je dal račun o delovanju v preteklem letu. Že letos se bo vse pripravilo za zidavo »Doma sv. Franciške« v Črenovecih. Ker je pa še le polovico potrebnega denarja nabranega, je v teku nabiralna akcija, da bi tako čimprej prišle naše sirote pod streho. Kongres je bil dobro obiskan.

V. a. »JUGOFA« k. d., Zagreb, Galvca 32. Oglas je registr. pod š. br. 437 od 10. 1. 1934.

8 mesecev na potu iz Francije v Jugoslavijo

Z ženo in otrokom v laških ječah

Jesenice, 1. febr.

Danes je prispela na Jesenice družina Nikole Dragiča, ki je pred 8 meseci odpotovala iz Francije skozi Italijo v Jugoslavijo. Oče mi je pripovedoval, koliko je moral pretrpeti on in njegova družina, predno je priromala v domovino. Družina je srečno prispela v Verono, kjer je morala čakati pol dneva na vlak, ki jo popelje v tako zaželjeni rojstni kraj. Ta čas so si ogledali mesto in njegove znamenitosti. Proti večeru je stopil mož z ženo in 10 mesecev starim otrokom v okoliško gostilno, da se okrepijo za nadaljno pot. Kmalu za njim je vstopila v gostilno gruča fašistov, ki so začeli brez vsakega vzroka neusmiljeno pretepiti nekega moža, ki je bil vinjen. Nikola Dragič je vse to mirno gledal. Ko so fašisti odšli, je dejal ženi po nemško: To je pa že svinjarija, kar počenjajo fašisti. Komaj je to izgovoril, se je dvignil izza mize v drugem kotu civilist in zapustil gostilno. Nič hudega sluteč je družina mirno večerjala. Kar pridrve fašisti, jih aretirajo in odvedejo na policijo, kjer je morala družina tudi prenočiti.

Drugi dan se je pričelo zasliševanje, katerega rezultat je bil ta: Pobrali so ubogi družini vse dokumente, vs prtljago in jih odvedli v zapor. Očeta so vtaknili v eno, ženo, ki je bila noseča, in 10 mesečno dete pa v drugo celico. Življenje v ječi je bilo strašno, kakor je pravil oče. Niti ganiiti se ni mogel, ker je bila celica 2 koraka dolga in prav ozka. Svetloba je prodrla v celico skozi gosto zamreženo luknjo. Hrano je dobival enkrat dnevno, vedno mrzlo, tako da se ni mogel prav nič ogreti. V celici je vladal hud mraz, ker so bili zapori v globoki kleti.

Šele po par dneh se je prav zavedel, kam je prišel. Pričelo ga je skrbeti, kaj je z ženo in otrokom. Prosil in moleđoval je, naj mu vendar povedo, kaj in kako je z ženo in otrokom. Vse je bilo zaman. Rečev ni vedel, s čim naj si pomaga. Pričel je gladovati. 7 dni ni pokusil ničesar. To je pomagalo toliko, da so ga peljali k upravniku ječnice, katerega je prosil pojasnila o ženi in otroku. Povedal mu je, da je žena noseča in dete staro komaj 10 mesecev. Sirovo ga je upravnik zavrnil in ga dal odvesti nazaj v celico. To ga je hudo razjezilo. Odhajajoč je močno zaloputnil vrata. Čez par minut je moral zopet pred upravnika, da ga prosi odpuščanja radi prejšnjega

Ali mi tega ne znamo?

Na člančič pod gorenjim naslovom nam je Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani poslala ta-le dopis:

»Ni točno, da se je Splošna maloželezniška družba obrnila do kakih dunajskih inženjerjev radi naprave načrtov za čakalnice na postajališčih cestne železnice v Ljubljani. Tozadevno smo se obrnili pač do g. prof. arh. Plečnika, ki je naši prošnji ljubeznivo ustregel in nam izdelal prav lepe načrte za čakalnice, za kar smo mu zelo hvaležni.«

Prav z zadovoljstvom priobčujemo gorenje pojasnilo, ki dokazuje, da se tudi Maloželezniška družba v Ljubljani strinja z našim stališčem, najprej dati kruha domačim ljudem. In to je hudo hvalevredno od nje, to pa toliko bolj, ker nam je naš informator dal na razpolago to-le nemško pisano pismo, katero homo sedaj objavili, da se zadeva še s te strani razčisti.

Tisto pismo v nemškem originalu tako le glasi:

Poštni predal št. 14. Bltg. Knoll. Ljubljana, 29. jan. 1934 Kn. — Warthäuschen. — Zu den Ihnen bereits durch unseren Herrn Ing. Neumayer übergebenen Plänen und Lichtbildern von Warthallen und Flugdächern der Wr. Strassenbahnen u. zv. 1. Warthalle Burggring-Bellaria. 2. Warthalle Friedensbrücke-Rosauerlande. 3. Warthalle Alserstrasse-Skodagasse. 4. Flugdach Opernring-Kärntnerstrasse. 5. Warthalle Schuberting-Schwarzenbergplatz. 6. Warthalle Karlsplatz. 7. Warthalle Hadickgasse-Schönbrunner Schlossbrücke. 8. Warthalle Linzerstrasse-Hütteldorferstrasse — geben wir Ihnen die uns seitens der Bautechnischen Abteilung des genannten Unternehmens zugekommenen Angaben über die Bauausführung: »Was die Bauausführung dieser Warthallen anbelangt, so bestehen sie aus einem Tragerrippe aus...« itd.

Tako torej se glasi tisto pismo, pisano 29. januarja letos v Ljubljani in namenjeno Maloželezniški družbi, katera obravnava ravno načrte za tramvajске čakalnice v Ljubljani po vzgledu dunajskih. Kar nam je pa Maloželezniška družba na naš člančič poslala v pojasnilo, ne moremo več dvomiti, da bodo obveljali v Ljubljani načrti domačih in ne dunajskih inženjerjev. In tako je prav! Saj mi tudi marsikaj znamo in vemo!

Naročajte »Slovenca«!

postopka, na kar mu je upravnik povedal, da je žena v uršulinskem institutu. Ves pomirjen se je vrnil v celico in hvalil Boga, da je rešil ženo in otroka grozne ječe. Kdaj so odvedli ženo iz ječe, ni vedel. Zaprla je bila 24 dni. Koliko je morala uboga mati pretrpeti s svojim otrokom v taki ječi?

Mož je ostal v ječi 7 mesecev in pol. 13. januarja ob 10 zvečer pa so ga odvedli karabinerji iz zapore, pred katerim ga je čakala žena in dete. Strašno vesel se ju je oklenil in od veselja zaplakal, misleč, da je trpljenje končano, da je prost in da bo šel domov.

Zgodilo pa se je drugače. Karabinerji so jih odvedli v mrzli noči po skrivnih stezah na Brenner in jih hoteli pognati čez mejo v Avstrijo. Ker pa je bilo na Brennerju 3 m snega in je bila žena alabo oblečena, brez plašča in čevljev, se je mož uprl, da ne gre dalje. Bal se je, da noseča žena in ubogo dete ne zmrzneta v snegu. Še drugi način so poizkusili karabinerji, da jih spravijo čez mejo. Družino so napotili kar po poti čez Brenner mimo avstrijske obmejne straže, ki je pa družino zavrnila.

Zopet so morali nazaj v Verono in v ječo. Prignali so jih skoro napol zmrzle v mesto. Usmilil se jih je nek duhovnik in jim podaril 35 lir, za katere je kupil mož svoji ženi star plašč in čevlje. V strahu, kaj se bo sedaj z njimi zgodilo, so trepetali v ječi.

Ponoči od 28.—29. januarja so karabinerji družino zopet odvedli po skrivnih potih do Podkloštra na Porosko, kjer so jih popustili. Zadnji denar, ki ga je še imel ubogi oče, je dal za vozne karte do Beljaka, odkoder so jih avstrijske oblasti odvedle v Celovec na naš konzulat, kjer so dobili potrebni denar za pot v domovino.

S prvimi vlakom so se pripeljali danes vsi raztrgani in oslabljeni v domovino. Italijanske oblasti so jih po krivici, brez vzroka zaprle. Osem mesecev so mučili ubogo družino po temnih ječah, nato ji pobrali vse potne listine, obleko, perilo in kakor največje zločince pogнали čez svoje meje.

Uboga družina je pristojna v Belo Crkvo in še danes odputuje domov. Oče in mati sta kljub velikemu trpljenju, ki sta ga morala prenesti od neusmiljenih italijanskih oblasti, srečna in vesela, da sta sebe in otroka rešila italijanskih ječ.

Dekle preteplo nasilnega snubca

Tudi v Srbiji se dobe semintja še primeri »otmice«, to je ugrabljenja dekleta. Podoben zločin je bil izvršen te dni v bližini Paračina, ki pa se je za ugrabitelja kaj klavrnno zaključil.

Že jeseni je v vasi Buljanu zaprosil kmetski fant Milovan Stefanović iz iste vasi Dimitrija Ilčiča za roko njegove sestre Roze. Roza pa se ni hotela še omožiti in tudi Dimitrija ni nič veselilo imeti Milovana za svaka. Vse jezen zaradi košarice je Milovan prisegel, da bo Roza s silo odvedel, če ne bo sama hotela z njim. Taka prilika se mu je nudila te dni.

Roza je bila dopoldne od planinske stajе svojega brata v vas. Ko je prišla do gozda, je nenkrat stopil pred njo Milovan in ji osorno ukazal, naj gre z njim. Roza je to odklonila, toda Milovan jo je pograbil za roke ter jo hotel odvesti s silo. Roza pa, krepko dekle, se je z Milovanom spoprijela in se dolgo borila z njim. Ko je Milovan videl, da je ne more sam premagati, je poklical na pomoč svojega tovariša Dražoslava Miljkoviča, ki je bil v bližini in oba eta Roza tako dolgo tepla in ji grozila s puško in revolverjem, da je Roza padla na tla. Milovan in Radoslav sta jo nato pograbila za obleko ter jo vlekla kake 4 kilometre po snegu v vas. Pri tem se je ubogi Rozi vsa obleka raztrgala ter je dobila tudi lažje poškodbe po telesu. Ko sta oba nasilneža privlekla Roza v Milovanovo hišo, je Roza zbrala zadnje moči in ves svoj pogum ter tako premlatila Milovana in opraskala, da je fantu kri kar v curkih lila. Dekle je nato srečno pobegnilo iz hiše. Takoj nato se je Roza odpravila k okrajnemu sodišču in ovadila poskušeni zločin. Orožniki so oba nasilneža že aretirali, sodišče pa je uvedlo odločno preiskavo.

Kranj

Nov gorenjski tednik. Gorenjska dobi te dni svoje lastno glasilo, tednik »Gorenjec«, list za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto. Izhajal bo vsako soboto v Kranju, izdaja in tiska ga tiskarna Tiskovnega društva. Prva številka »Gorenjca«, ki naj bo naslednik v Kranju nekoč že daljšo dobo izhajajočega »Gorenjca«, ki živi ljudem še v močnem spominu, izide danes 3. febr. Novi porajajoči se »Gorenjec« bo gospodarsko in prosvetno glasilo svojega katoliškega pokreta in katoliškega ljudstva na Gorenjskem, zato pričakujemo, da si bo s svoje pestro vsebino znal pridobiti vstop v sleherno gosposko in kmetsko hišo ter ga toplo priporočamo.

Občinske davčine v Ljubljani

O znižanju vodarine in gosaščine za davčno leto 1934 **Važno za hišne posesnike**

Hišni gospodar nam piše: V 16. številki »Jutra«, od nedelje 21. januarja t. l., je objavljen članek o občinskih davčninah v Ljubljani. Članek, ki govori o novem proračunu mestne občine ljubljanske, pravi, da v sedanjem proračunu ni nobenih novih davkov in tudi ne nobenega povziranja sedanjih davkov in davščin. Nasprotno je v proračunu vpoštevano že sklenjeno znižanje gosaščine in vodarine tako, da bodo v tekočem letu znašale vse tri občinske davčnine (vodarina, gosaščina in kanakale pristojbina), ki se pobirajo na podlagi kosmate najemnine skupaj za stare hiše 12% nasprotno 13% v lanskem letu. Pojm: »Kosmata najemнина« tu ni pravilno rabljen, ker je po zakonu o neposrednih davkih kosmata najemнина pojm za se, to je že osnova za odmero zgradarino, kar članek kasneje sam pravilno trdi.

Misljeni so tu pač skupni najemninški prejemki hiše, od katerih sme hišni gospodar odbiti navedene tri občinske davčnine in sicer ne od sto, temveč v sto (ne 80.000 × 12 nego 80.000 : 112).

Te davčnine hišni gospodar le pobira od strank in odvaja mestni blagajni.

Navedene davčnine so torej dovoljeni odbitek. Kaj pomeni torej dejansko znižanje teh davščin?

Če smej predpostavljeno pravilno prijavo vseh prijemkov iz naslova najema, odbiti na eni strani — vsled znižanja — manj — ostane na drugi strani več. To je jasno. Znižanje vodarine in gosaščine pomeni torej v resnici predpostavljeno, kakor rečeno, pravilno prijavo:

1. znižanje davčne osnove za zgradarino in dopolnilni davek,
2. znižanje podlage za odmero občinskih in banovinskih doklad,
3. zahtevo najemnikov po znižanju najemnin — saj je bila vendar vodarina in gosaščina znižana!

Krščanska šola

vabi svoje člane, starše in prijatelje mladine na svojo veliko skupščino

v nedeljo 4. februarja ob 4. pop. v beli dvorani hotela »UNION«!

Odbor.

Mestne delavnice bodo omejili?

Ljubljana, 2. febr.

Znano je, da razni mestni nižji uslužbenci s svojim profesionalnim delom izredno mnogo prihranijo mestni občini stroškov, ki bi jih morala oddati raznim zasebnim podjetjem. Na drugi strani pa ti stroški niso taki, da bi od njih trpeli obrtniki in drugi podjetniki v splošnem, ker mestna občina odplača vsa res večja dela zasebnim podjetjem, za svoje delavnice pa obdrži le manjša popravila in manjše naprave. Vendar pa tudi to nekaterim gospodom ni ljub. Tako imajo mestni poklicni gasilci nekaj delavnic, v katerih napravijo za mestno občino precej koristnega ter s tem zmanjšujejo stroške, ki jih ima občina z vzdrževanjem gasilske postaje. Nekateri občinski svetniki pa si na vso moč prizadevajo, da bi te delavnice čim bolj omejili in skrajšali njihovo delo. Tako je te dni predlagala delavnice poklicnih gasilcev posebna komisija občinskega sveta. Kaj je komisija sklenila, ni znano, upajmo pa, da ni takega, kar bi te delavnice omejilo v zaposlenosti.

Po zakonu mora mestna občina vzdrževati stalno četo poklicnih gasilcev in reševalcev. Ker pa ti gasilci ne morejo venomer gasiti, kakor tudi stražnik venomer ne aretirajo, morajo biti z nečem zaposleni in kaj je bolj prirodno, kot da so zaposleni s tistim, česar so se izučili v mladosti, to je v svoji obrti, hodisi mizarški, ključavničarski ali drugi. Na mestni občini je vedno dovolj popravil in zato se občinski svetniki ne smejo vznemirjati, če, da mestna občina s tem »fusa« obrt. Ako bi mestna občina oddala zasebnikom vsa dela, ki so potrebna, bi to zelo obremenilo mest-

Znižanje občinskih davščin se brez škode za mestno blagajno s mirno vestjo lahko sklene, saj se je na omenjeni način izdatno zvišala podlaga za odmero občinskih doklad, kar znatno nadomesti izpad, ki ga utrpí občinska blagajna vsled znižanja. Poleg tega pomore občina s takim znižanjem ne samo sebi, temveč tudi svojima budžetnima konkurentinama, to je državi in banovini do višjih dohodkov.

Kdo ima torej korist, kdo škodo od znižanja občinskih davščin? Tako znižanje pomeni višjo obremenitev hišne posesti, saj se zviša kosmata najemнина, osnova za zgradarino in podlaga za doklade.

Vsled tega so tudi nadaljna izvajanja v navedenem članku napačna, ko pravi: »Znižanje gosaščine in vodarine je bilo sklenjeno radi tega, ker se je zadnje leto zaradi nove prakse pri ocenjevanju najemne vrednosti stanovanj hišnih lastnikov in prirastka novih stanovanj hišnih lastnikov za zgradarino (kosmata najemнина) znatno povečala.

Osnova za zgradarino je, kakor članek tu ta pojm pravilno rabi — kosmata najemнина odnosno ocenjena najemнина odnosno ocenjena najemna vrednost stanovanja — torej vsota, po odbitku občinskih davščin. Če se je znatno povečala osnova za zgradarino, se je s tem znatno povečala tudi podlaga za občinske doklade.

Gospodarsko pravilno in socialno pravilno bi bilo torej, da se znižajo občinske doklade, kajti le od efektivnega znižanja občinskih doklad imajo hišni gospodarji res korist, ker jih razbremenjuje, vsako drugo znižanje pa je samo zvišanje bremen! Predsednik Društva hiš. posestnikov v Ljubljani je tudi član obč. sveta, a ni nam znano, da bi bil le eno besedo spregovoril v korist hišnih gospodarjev. Če je storil to zavestno, potem ni zastopal pravih interesov družinskih članov. V nobenem primeru torej ni storil prav!

ni proračun, korist pa bi imeli le posamezni obrtniki, ne pa večina. Mestni poklicni gasilci pa bi bili obsojeni v času, ko niso zaposleni z gašenjem in z reševanjem, pa tudi lenobo, kar bi bilo žaljivo zanje in pohujljivo za občinstvo. Nevarnost je, da bi se s tem ustvarjala atmosfera za redukcijo gasilske in reševalne postaje. Sicer pa je treba vedeti, da so poklicni gasilci, ki opravljajo v prostem času kako obrtno delo, vsi res izučeni obrtniki. Ko bi slučajno ne bili v službi poklicnega gasilstva, bi tudi oni še vsi bili več ali manj samostojni obrtniki. Javna tajnost pa je, da mestna občina za poklicne gasilce in reševalce ne skrbi ravno preveč, kar se bo pokazalo pri prvi večji katastrofi, ako do tedaj ne pride do spremembe. Ne samo, da je poklicnih gasilcev in reševalcev (ki vsi opravljajo obojno službo) premalo, tudi tehnična oprema ni tako vzorna, kakor bi mislil kdo, ki gleda samo lepo magirus lestev in požarne avtomobile. Tako je n. pr. gasilska postaja daleč pre slabše opremljena s cevmi itd. Prav je, da mestna občina podpira prostovoljne gasilce, v prvi vrsti pa bi morala, kakor to zahtevajo interesi tako velikega mesta, kot je Ljubljana, skrbeti za stalno, plačano gasilsko službo, ki je vsak trenutek na razpolago. Mesto torej, da mestna občina in občinski svet izvajata nekako varuštvo nad poklicnimi gasilci, naj raje poskrbita za čim večji njihov napredek in za čim večjo pripravljenost. To bo v korist vsega ljubljanskega prebivalstva, pa tudi mestni občini.

LOVCI!

5. februarja predava pri Stepiču v Šiški Herfort o lovskem plenu

Mednarodna fotografska razstava v Ljubljani. Ljubljanski Fotoklub, opogumljen po velikih uspehih, ki jih je dosegel od sedaj s svojimi razstavami in z uspehi svojih članov na drugih razstavah, namerava prirediti maja meseca v Ljubljani veliko mednarodno razstavo fotografske umetnosti, ki bo prva te vrste na vsem evropskem jugovzhodu. Razstava bo od 5. do 27. maja, nanjo pa so povabljeni fotografski umetniki vseh držav. Med raznimi pogoj, ki jih razstavni odbor določa, omenjamo, da so pripuščene le lastno izdelane slike, izključene pa so ročno barvane. V izbirnem odboru so med drugim arh. Costaparija, Božidar Jakac, prof. Goimir Kos, prof. Albert Sič in arh. Vlado Šubic. Vabila na razstavo so bila že razposlana.

Pogajanja o elektrifikaciji. Zadnja občinska seja je bila prekinjena, kakor smo poročali, ravno zaradi obravnave o elektrifikacijskih pogodbah mestne občine s KDE in s Cesnjem, o čemer smo svoje čitatelje že dovolj informirali. Ze dolgo pred to sejo

pa so se proti taki obliki pogodb pojavili pomisleki z raznih strani in zato je mestna občina, kakor čujemo, v zadnjem trenutku predlagala neko spremembo v osnutku obeh pogodb, zlasti v osnutku pogodbe s KDE. V revidiranem osnutku bi se položaj mestne občine nekoliko izboljšal. Zato je bila tudi v četrti obravnavi preložena na torek.

Nad 180 strank zarubljenih. Za veliko dražbo, ki bo dne 6. t. m. v Mestnem domu in kjer bodo dražili razne zarubljene predmete, vlada znatno zanimanje. Nekaj strank je že rešilo svoje zarubljene predmete s tem, da so plačale dolžne dajatve, še vedno pa je v skladišču ogromna večina zarubljenih stvari. Skupno število vseh strank, katerih blago pride na dražbo, znaša nad 180 in ne 80, kakor smo zadnjič po pomoti javili.

Mraz in burja. Tudi mesec februar spada med mrzle mesece in začetek letošnjega februarja ni obljubil ravno skorajšnje pomladi. Predvčerajšnjim je hudo zmrzovalo, proti večeru pa je pričela pihati prava kraška burja, ki sicer ni bila silovita in ni prevračala ljudi, pač pa je bila zato tem bolj mrzla. Burja je pihala vso noč in včeraj ves dan. Kljub temu pa ljudje ki čutijo bližajočo se spremembo vremena kar v kosteh, napovedujejo, da burja in hud mraz ne bosta dolgo trajala. To zimo je mraz nekako stalen, vendar pa termometer ni nikoli padel tako globoko, kakor v prav hudih zimah, to je na 25 do 28 pod ničlo. Ob zelo hudih zimah odredi n. pr. vodstvo policije, da se stražniki na cestah menjajo vsaki dve uri, letos pa to ni bilo nikoli potrebno in tudi stražniki sami niso izrazili vodstvu slinihi želji.

Nesreča pri smučanju. Reševalni avto je včeraj popoldne pripeljal s Katarine 83-letnega Franca Trnovca iz Rožne doline, trgovskega slugo

Mariborske vesti:

Usoda mariborskih ustanov

44 ustanov — Največ donajašo hiše

Svoj čas so imeli imoviti mariborski meščani mnogo razumevanja za ovekovečenje svojega imena v ustanovah. Za najrazličnejše dobrodelne namene so darovali znatne vsote; obresti naj bi se uporabile za namen ustanove. Večje število jih je zapustilo v stanovske svrhe nepremičnine in sicer stanovanjske hiše, drugi pa večje vsote še v življenju, ali pa so jih volili v svoji zapuščini. Vseh ustanov je v Mariboru 44 ter jih upravlja mestna občina z izjemo 15, ki jih upravlja ali zasebni nasledniki ustanovitelja ali pa razne institucije, kakor Trgovski gremij, Mestna hranilnica itd. Donos teh ustanov pa je zadela usoda vsega našega gospodarstva. Prvič prenos na dinarsko vrednost, drugič pa splošno zmanjšanje denarne vrednosti. Dnes je praktični donos vseh mariborskih ustanov zelo malenkosten. Največ še

Oomejna postojanka se bo gradila. Svoječasno smo poročali o načrtih tukašnje Tujsko-prometne zveze za zgradbo pavilona na meji v št. lju ob državni cesti. Zgradba pavilona je sedaj zagotovljena ter se bo izvršila v letošnji pomladi. Načrte za stavbo je napravil inž. arh. Černigoj. Stavba bi imela reprezentativen karakter.

Kako se bodo zasadile mariborske ulice. O usodi kostanjevih drevoredov in o zasaditvi mariborskih ulic z novimi drevesnimi vrstami smo že poročali. Zasadile pa se bodo ulice z naslednjimi vrstami dreves: Magdalenska z malolistnatimi lipami, Delavska s »sphoro japonico«, Fochova dobi »sorbuse« drevesa, Dajnкова lipe, Kettejeva okrogle akacije, Strossmayerjeva med Kamniško in Koroščevo lipe, Kosarjeva in Vrbanova kanadske jagnjedi, Čopova javorje, Koroščevo med Trubarjevo in parkom jesenova drevesa, v Razlagovi in Krekovi se bo nasadil običen javor, v Marlini med Franciskansko in Sodno bodo rastle okrogle akacije, v Waldenrainerjevi med Franciskansko in Cvetlično pa okrogli brest, na Pohorski pridejo javorji, v Belarajski in Jadranski jesen, na Betnavsko od Stritarjeve naprej pa lipe. Drevoredi se bodo zasadili samo v onih ulicah, ki niso obtežene s prometom, dočim se bodo, kakor smo že poročali, v prometnih ulicah popolnoma odstranili.

Za živila samo umetni led. Kljub prepovedi uporabe naravnega ledu z ribnikov v živilski trgovini se še vedno dogaja, da mnogi obrati, ki rabijo led v živilski stroki, umetnega ledu sploh ne kupujejo. V bodočem poletju bo radi tega podvelo tržno nadzorstvo stroje mere ter bodo vsi obrati prisiljeni, da uporabljajo v živilski stroki (izvzemši prodaja piva) samo umeten led, ki ga producira mestna ledarna.

Za zgradbo protituberkuloznega azila so v tozadnjem fondu nabrali z januarjem že 90.813 dinarjev.

Ljudje umirajo. Na Meljskem hribu 21 je pobrala smrt 51 letno viničarico Marijo Šmigovc. Blagi ženi bodo obranjen trajen spomin!

Še pet družin na cesti. Navajeni smo že v Mariboru, da vidimo vsakodnevno preseljevanje stanovalcev iz varnega zavetja pod na-

Lutkovni oder v Vzajemni zavarovalnici

vprižori
jutri dve novi igri:

Mirko Kunčič:

Gašperček se uči boksanja

Groteska v enem dejanju

Niko Kuret:

Kralj gozda

Predstavi ob 3 in ob 5.

Vstopnice so v predprodaji v Unionski trafiki. Sedeži po 6, 5, 4 in 3 Din — stojišča po 2 Din.

pri Miklavcu, Trnovce se je žel smučat, pa je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo.

Ogenj v stanovanju. Včeraj malo pred 4 popoldne so bili poklicani poklicni gasilci v Gledališko ulico 4, kjer je v stanovanju sranke Ivan Maselj nastal manjši požar. Vnela so se namreč drva, ki so bila naložena okrog peči. Gasilci so odšli tja z orodnim vozom, vendar pa jim ni bilo treba gasiti, ker so ogenj že pogasili domači sami.

Priporočamo obisk gosilna v Rokodelskem domu v Ljubljani, Komenkega ulica 12, kjer se tečijo prvovrstna vina, nudijo cenjenim gostom dobra jedila. — Abonente sprejema na dobro in ceneno hrano (tudi za 14. uro popoldne). — Družbam se na željo rezervira posebna krasna soba. — Lepo in prijazno zabavo nudi svojim gostom tudi s kegljiščem.

donajašo hiše, ki se uporabljajo po ustanoviteljem namenu za dobrodelne svrhe: kot za točišče revnih meščanov, osobito služkinj, obubožanih trgovcev itd. Upravo nekaterih ustanov vodijo posebna društva, n. pr. Marijanišče, in te ustanove klub navedenim hibam še najbolj dosega svojo namen. Denarne ustanove so naložene pri Mestni hranilnici ter so uporabljala v ustanovne namene samo obresti. Ker pa se obrestujejo samo po 4%, je slednji razumljivo nizek. Skupni donos vseh 44 ustanov mariborskih znaša 19.373 Din, izdatkov pa ima občina kot upravnica (največ popravila hiš) 22.974 Din. Bili so pa mariborski meščani doštikrat originalni v svojih ustanovnih določilih: tako imamo iz teh ustanov sklad za ranjene vojake, sklad za uboge družine rezervistov in slično.

strelja ali v barake. Vseeno pa je javnost razburila vest, ki smo jo svoječasno prinesli, radi odpovedi stanovanja številnim družinam v kolonijah hišah železniške uprave v magdalenskem predmestju. Brez navedbe vzroka je dobilo 24 družinskih poglavarjev odpoved ter se morajo izseliti s prvim aprilom. Na to ostalo samo pri teh odpovedih. Sedaj je sledilo še 5 novih odpovedi. Število izgnanih stanovalcev bo kmalu presegalo one, ki bodo lahko še za naprej zadržali stanovanje v železniških hišah.

Merjasci padajo. V svetokriževskih in kamniških obronkih kozjaškega pogorja žirja lepo krdelo divjih ščetincev, ki ume uspešno izbegavati pogubonosnemu svincu. Te dni pa je vendar zadela neizprosna usoda 160 kg težkega divjega merjasca v lovišču g. Ivana Perka, veleposelnika v Kamnici. Padel je ščetince na Šobru ob priliki lovskega pogona pod svinčenko g. Perka. Srečnemu strelcu se je že drugič nasmehnila lovska sreča, ker je pred nekaj leti istotako v svojem lovišču ustrelil merjasca.

Božjast v kinu. V Grajskem kinu jo prišlo v četrtek med predstavo do razburiljive motnje. Nekega gledalca je napadla božjast ter ga vrgla v nezavest. Prikljucati so morali na pomoč reševalce, ki so božjastneža prepeljali v bolnišnico.

Leseno protezo si je zlomil. Na zledeneli Vetrinjski cesti se je pripetila včeraj nesreča. Padel je invalid Franc Ledinec ter si zlomil nogo. K sreči pa je bila noga — lesena proteza, ki jo bo mogoče brez zdravniška in mavca zopet naravnati in ozdraviti.

Prazno podstrešje. Gostilničarka gospa Marija Vokova v Vojašniški ulici je ausila perilo na podstrešju. V četrtek je menila, da bo perilo že suho ter ga je hotela pobrati. Vsa ohupana pa je našla podstrešje prazno. Bel je pred njo tam že neznanec, ki je pobral vso perilo ter si ga prisvojil.

Lastno hišo zažgal. Sodniki malega senata tukašnega okrožnega sodišča so imeli včeraj pred seboj zanimivega gosta: zagovarjal se je pred njim 35 letni kolonist iz Prekmurja Marič Anton, ki ga je razdelitev grofovskih posestev privedla v Pince pri Lendavi. Kolonistom pa ni z rožicami postlano, zlasti, če morajo zgraditi svoje gospodarstvo čisto iz nič, kakor je bil to slučaj pri obtoženem Zadolžil se je pri tem za precejšnjo vsoto, ki ga je tiščala in ovirala v gospodarstvu ter mu jemala vsak razmah. Nazadnje ni vedel za drug izhod, kakor za rdečega petelina, katerega je posadil na lastno streho. Dne 27. junija je začel v Pincih v pozni noči nebo. Gorela je Marčarova bajta, iz katere so s težavo rešili samo golo življenje stanovalcev. Zavarovana je bila hiša za 10.000 Din. Po požaru se je pričelo po vasi šušliti, da je Marič lastnoročno pritaknil oženi k strehi svoje hiše. Zanimali so se za zadevo tudi osovničniki in nazadnje je prišla resnica na dan. V opnem gospodarstvenem položaju je sklenil Marič zadržati svojo hišo ter je v omenjeni noči zažgal s trsko v kuhinji strop, odkoder se je ogenj razširil na streho. Ko je bila slednja v plamenih, je zbudil svojo družino in nato alarmiral še sosedo, da so ohranili na pomoč. Obesili so ga na štiri mesece zaprta. Zagovarjal se je z duševno zmedenostjo, ki da ga od časa do časa napada.

Pluj

Zasačen divji lovec. Neki posestnik iz Vito-merceva se je ukvarjal s streljanjem divjačine v preprovanem času, ne da bi imel orožni list, oziroma lovsko karto. Orožniška patrulja, ki je bila o tem obveščena, ga je zasačila v trenutku, ko je streljal v sosednji šumi divjačino. Orožniki so divjemu lovcu puško zaplenili, nato pa izvršili hišno preiskavo, kjer so našli ostanke zajcev in fazanov ter okrvavljeno desko, na kateri je divjačino razsekaval. Divji lovec se bo zagovarjal pred sodnijo.

Naznanila

Liubliana

1 Gašperček se bo boks z reparjem Rokomunhom jutri popoldne v novi groteski igri M. Kunčiča: Gašperček se uči boksanja. Kot piskač pa bo nastopil v drugi igri: Kralj gozda. Predstavenja in smeha bo na pretek! Prva igra boce podati nekaj povsem novega na lutkovnem odru. Obe igri se bosta predvajali ob 3 in 5. Vstopnice so v predprodaji v Unionski trafiki. Sedeži po 6, 5, 4 in 3 Din, stojišča po 2 Din.

1 »Res lušno je tam na deželci...« To velezbavno veseloigro bo rokodelsko društvo na splošno zahtevo občinstva zopet igralo v nedeljo dne 4. t. m. Za igro je zelo veliko zanimanje. Predprodaja vstopnic je danes od 6 do 8 in jutri od 10 do 12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Pričetek igre bo jutri ob pol osmih zvečer.

1 Starši! Vseučilski profesor dr. Karel Ozvald bo imel predavanje v sredo dne 7. t. m. ob 20 na učiteljskem v risalnici (II. nadstr.) o vprašanju »Kam z našo žensko mladino«. Vprašanje ženske izobrazbe in poklicne usmeritve zanima starše in vzgojitelje, zato vabimo vse, da se predavanja udeležijo. Društvo »Sola in dome«.

1 Nočno službo imajo lekarni: mr. Leustek, Rešaljeva cesta 1; mr. Bohinec ded., Rimska c. 24, in dr. Kmet, Tyrševa cesta 41.

Maribor

1 Velik dobrodelni koncert priredi Slov. pev. društvo »Maribor« dne 2. marca 1934 v mariborski stolnici. Izvajala se bodo znamenita domača in tuja glasbena dela s sodelovanjem solistov, zbora in or-

gelj. Orglje bo igral znameniti mojster in slovenski kompozit g. prof. Tome iz Ljubljane. Gmotni uspeh prireditve je »Maribor« namenil domači dobrodelnosti po Vincencijevih konferencah in mestni pomožni akciji.

1 »Kovačev študent« nas bo zopet zabaval predpusno nedeljo popoldne v dvorani Zadržne gospodarske banke. Poleg tega polno drugih »primerih« točk. V gledališču se izvede.

1 V Gledališču gostuje jutri v nedeljo g. Ivan Gorsky kot Tasilo v »Grofici Marici«. — Drevi v gledališču premijera »Štambulske rože«.

Celie

1 Apostolstvo mož in fantov ima jutri kakor običajno vsako vrvo nedeljo v mesecu ob pol sedmih pridigo, naio skupno sv. obhajilo in sv. mašo.

1 Obiščite veseloigro »Poslednji mož«, ki jo vprižori jutri v nedeljo ob pol štirih popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice Jug. strokovna zveza. Med omori bo igral tamburaški zbor. Predprodaja vstopnic danes v Sloimskovi tiskovni zadrugi, jutri popoldne v »Slovenčev« podružnici, popoldne pa od 2 do začetka predstave pri dnevi blagajni.

1 Predavanje za turiste. G profesor Janko Mla-kar, naš znani turist bo predaval v sredo 7. februarja ob 8 zvečer v veliki dvorani Ljudske posojil-nice o severnih alpenjskih Alpah — skupina Lach-talskih Alp do Watzmann. Predavanje priredi T. K. Skala.

1 Dva samaritanska tečaja priredi krajevni odbor Rdečega križa in sicer začetniškega ter nadaljevalnega za tiste, ki so enak tečaj obiskovali že lansko leto. Predavala bosta gg. dr. Fišer in dr. Podpečan. Prijave za oba tečaja se sprejemajo od 5. do 10. t. m. od 8—12 in od 16—18 v Zdravstvenem domu, I. nadstr. soba št. 13.

Drugi kraji

1 Smartno pri Litiji. Fantovska kongregacija vprižori jutri dne 4. februarja ob 3 popoldne Gogoljevo komedijo »Revizor«. Za igro vlada že sedaj veliko zanimanje. Pridite pogledat.

1 Zagorje. Smuški odsek SPD Zagorje priredi v nedeljo, dne 4. t. m. sankarske tekme iz Colniš na Repnik. Starta lahko vsak sankar. Zbirališče točno ob 2 popoldne v gostilni g. Drnovška, start ob ¼3.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Sobota, 3. febr.: »Sonjkin in njegova sreča.« Izven. Globoko znižane cene od 3—14 Din.

Nedelja, 4. februarja ob 15: »Kulturna prireditve v Črni mlakici. Izven. Znižane cene.

Ob 20: »Karijera kandelista Vincika.« Izven. Znižane cene.

Opera

Začetek ob 20.

Sobota, 3. febr.: »Pri belem konjičku.« Izven. Znižane cene.

Nedelja, 4. febr.: ob 15: »Tosca.« Izven. Znižane cene.

ob 20: »Ples v Savoyu.« Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 3. februarja ob 20: »Štambulska roža.« Premijera.

Nedelja, 4. februarja ob 15: »Trnjulčica.« Znižane cene.

Ob 20: »Grofica Marica.« Zadnjič. Gostuje tenorist Ivan Goreky.

Ječar, ki je mučil jetnika

Naši bralci se morda že spominjajo strašnega dejanja ječarja Nikole Končarja, katerega je svojčas sodišče v Vranju v Srbiji obsodilo na šest let robitve, ker je do smrti mučil nekega jetnika. Te dni je bila pred belgrajskim sodiščem ponovna obravnava proti Nikoli Končarju.

Pred časom so orožniki v pečinskem okraju aretirali brata Stanka in Milana Stosiča iz vasi Belega brega, ker sta bila osumljena, da sta ubila kmeta Dimitrija Stojkovića. Brata Stosiča sta bila zato osumljena, ker je pokojni Stojković pogosto nadlegoval njuno hišo in so orožniki mislili, da sta izvršila zločin iz maščevanja.

Orožniki so pod močnim spremstvom privedli oba brata Stosiča v zapore okrajnega glavarstva in ju izročili ječarju Nikolaju Končarju, ki je bil tedaj orožniški kaplar. Kakor so pozneje potrdile priče, je Končar osumljena brata takoj zaprl v posebni celici ter ju iz še nepojasnjenih razlogov in ne da bi mu bil kdo naročil, pričel pretepali, da bi izsilili iz njiju priзнание. Najprej je Končar pretepel in mučil starejšega brata Milana. Milan pa kljub vsem mukam ni priznal prav ničesar, ker v resnici ni izvršil zločina.

Stanko Stosič je bil tedaj star 17 let. Končar mu je ukenil obe roki in ga pričel tako kruto pretepali, da so udarci odmevali po vsej jetnišnici, kakor so to pozneje potrdili drugi jetniki. Iz celice, v kateri je Končar mučil svojo žrtev, so se čuli obupni klici in prošnje na pomoč. Toda vse to Končarju ni bilo še dovolj. Za trenotek je Končar prenehal mučiti uboga mladčnika, zato, da je takoj nato nadaljeval svoje muke na še groznejši način, namreč z razbeljenim železom...

Sojetniki so kmalu nato zaslišali, da je v tej celici nekaj zamolklega padlo na tla. Nakar je nastala tišina. Med tem se je zgodilo nekaj, kar bo najbrže vedno ostalo nepojasnjeno. V celici je tedaj umirajoč ležal, zadignjen v vrvo okoli vratu nesrečni 17 letni mladčnik Stanko Stosič.

Prišel je zdravnik, toda bilo je že prepozno. Stanko Stosič je bil že mrtev.

Končar je bil takoj aretiran in je bila proti njemu uvedena preiskava. Toda Končar se je branil, da je Stosič napravil samomor. Trdil je, da je Stosiču za nekaj časa razklenil roke ter da je mladčnik tedaj poigraval 70 cm dolgo vrvo ter si jo zadržal okoli vratu in na ta način izvršil samomor.

Najprej je Nikolo Končarja sodilo okrajno sodišče v Vranju. Državni tožilec je tedaj trdil, da gre za okružen uboj ter zahteval najvišjo kazen. Vranjsko sodišče je spoznalo, da je pri tem dogodku 95% verjetnosti, da gre za uboj, 5% verjetnosti pa, da gre za samomor, v katerega ga je Končar prisilil. Končar je bil na to obsodjen na 6 let robitve.

Proti tej sodbi sta se pritožila na kasacijsko sodišče Končar in državni tožilec.

Kasacijsko sodišče je prišlo do spoznanja, da pri tem dogodku ne gre za prisiljen samomor, temveč za zločin zlorabe službene dolžnosti, ker je pokojni Stanko trpel tisto, česar trpeti ni bil dolžan. Kasacijsko sodišče je spoznalo, da je Nikolo Končar »zloben značaj« ter mu je znižalo kazen z ozirom na novo označbo od šest let robitve na dve leti zapora.

Trgovski sotrudniki in pokojninsko zavarovanje

V zadnji številki »Disopa« čitamo, da vsi trgovski sotrudniki odklanjajo razširjenje sedaj veljavnega zakona o pokojninskem zavarovanju na trgovske sotrudnike. Nepoučeni bi ugnitili misliti, da je to resnica. Toda resnica je ravno nasprotna. Ogromna večina trgovskih sotrudnikov si želi pokojninskega zavarovanja in je prepričani, da bi bil sedaj veljavni zakon ranje dober in primeren.

Strokovne organizacije nameščencev, ki edine smejo govoriti v imenu nameščencev, so se že ponovno izjavile za pokojninsko zavarovanje trg. sotrudnikov. Naj omenimo tu resolucije podpisane društva, v katerem je vključenih lepo število trgovskih sotrudnikov in sotrudnic in ki so se vsi izjavili za sedaj veljavno pokojninsko zavarovanje. Znano nam je, da se n. pr. ljubljanski pomočniški zbor, ki šteje nad 100 članov in članic samih trgovskih sotrudnikov in sotrudnic — že dalje časa trudi, da bi se razširila sedaj veljavna določila zakona o pokojninskem zavarovanju tudi na trgovske sotrudnike in sotrudnice.

Sveveda smo vsi prepričani, da bi se dalo v sedanjem pokojninskem zavarovanju nekaj trdot omiliti, nekaj določil spremeniti, toda demagogija nas ne bo privedla do zaželenega uspeha. In kako naj nazivljamo to, kar piše »Disop«? Spremembe, o katerih smo prepričani, da so potrebne, bomo dosegli le po napornem delu, pri katerem bodo sodelovale organizirane vrste vsega trgovskega sotrudištva.

(Iz Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije.)

Koledar

Šofota, 3. februarja: Blaž, škof, mučenec; Oskar, škof.

Novi grobovi

† V Globokem pri Mošnjah je 26. januarja umrl ugledni mož France Globočnik, posestnik in progovni paznik. Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Poročila ste se v Moškanjcih 22. jan. generalni zastopnik socialno-gospodarske zadruge v Moškanjcih Klančnik Alojzij in učiteljica Halner Pavlina. Obilo sreče!

— K Sv. Ani pod Ljubelj se je preselila ga. učiteljica Kušar iz Mošenj, da bosta z možem skupaj delovala na tamkajšnji šoli.

Ostale vesti

— Telefonski promet. Prometno ministrstvo je dovolilo, da se odpre telefonski promet na progah Škofja Loka—Dunaj (4.20 zl. fr.), dalje Marenberg—Gračac (2.70 zl. fr.) in Meža—Trst (1.80 zl. fr.). Zneski v oklepajih so pristojbine za trinitutni pogovor.

— Sarajevski zasebni uradniki zahtevajo obvezno pokojninsko zavarovanje. Te dni se je vršil v Sarajevu občni zbor tamkajšnje podružnice Zveze privatnih nameščencev, kjer so navzoči izrazili zahtevo, naj se po vsej državi uvede obvezno pokoj-

ninsko zavarovanje privatnih nameščencev, kakor je to izvedeno že v Sloveniji in Dalmaciji.

— Prepovedan tisk. Ministrstvo za notranje posle je prepovedalo uvažati v našo državo in razširjati v njej knjigo »Das Volk jenseits der Grenzen« od Riharda Bara, ki je izšla v Hamburgu.

— Liško progo čisti 300 delavcev. Promet na liški progi še ni odprl. Pri čiščenju proge med Zrmanjo in Plavnom je zaposlenih 300 delavcev. Na nekaterih mestih je snega 3 do 4 metre. Temperatura se giblje med —8 in —10 stopinj Celzija. Računajo, da bo proga očiščena v dveh dneh.

— Za osveženje krvi pijte skozi nekaj dni vsak dan zjutraj čašo naravne »Franz-Josef-grencel« Po mnogih zdravniških predpisih »Franz-Josef-voda« urejuje delovanje črev krepki želodec, zboljšuje kri, pomirja živce in povzroči tako splošno dober počutek in jasno glavo.

— Vlom v belgrajsko banko. Te dni je sluga Industrijske komercialne banke v Belgradu zjutraj ob 6, ko je prišel čistiti, opazil na stopnicah neznanega človeka, čigar vedenje je bilo siino sumljivo. Sluga je napravil nekaj korakov proti njemu, nakar se je neznanec spustil v beg, sluga pa za njim. Neznanec je ubral na ulice, kjer se je nadaljeval lov. Sluga je bil hitrejši nog in se je v Djevojaški ulici, kjer so strome stopnice. Že tako približal beguncu, da bi ga lahko zagrabil. Ravno v tistem hipu pa je padel po tleh. Njegov seveda neznanec izginil. Videč, da ne more ničesar opraviti, se je sluga vrnil v banko. Tu je opazil, da je vlomilec vlomil v blagajno banke in odnesel 47.000 dinarjev.

— Zaradi par kilogramov moke. V Batovljovcih pri Bosanskem Brodu je bil izvršen strašen zločin. Imro Močević je prišel k svojemu očetu Stjepanu in ga prosil par kilogramov moke, ker je s svojo družino sradal. Stari Stjepan pa je očital svojemu sinu, da porabi preveč moke in da sploh preveč troši za svojo družino. Med očetom in sinom je prišlo do prepira, ki se je kmalu spremenil v pretep. Stari Stjepan je zgrabil za nož in ga s tako silo porinil svojemu sinu v prsa, da je nesrečni Imro na mestu izdihnil.

— Avtobusna nesreča. Pri Trebinju se je te dni na nekem klancu pokvarilo krmilo poštne avtobusa, ki je zaradi tega zavozil v jarek, se prevrnil in razbil. V avtobusu je bilo 12 potnikov. Pri padcu so se poškodovali trije, dočim so drugi ostali nepoškodovani.

— Pri slabosti je naravna »Franz-Josef-voda« prijetno učinkovito domače zdravilo. Ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

— Volkovi vdrli v vas in poklali pse. V eni preteklih noči se je velika tropa volkov spustila s planine Ivanjšice v Bosni in med strahovitim rojenjem vdrli v vas Gregurovec. Kmetje so že zdaleč zaslišali tuljenje in so brž zaprli svoje staje in hišna vrata. Zverine so vdrle v vas in pričele tekati okrog hlevov in staj. Raztrgale so vse pse, ki so jim prišli pod kremplje. Tamkajšnji kmetje nimajo prav nobene orožja in so napram volkovom brez moči.

— Dva dečka zgorela. V Cepincu v Prekmurju je posestnik Josip Svetec kuhlal žganje v posebnem prostoru poleg hiše. Okrog njega sta se sukala nje-

gova sinova štiriletni Josip in šestletni Stefan. Svetec pa je moral predvečernim popoldne po neko stvar k sosedu. Oba otroka je odpeljal v kuhinjo k materi, vrata v prostor, kjer se je kuhlalo žganje, pa je le priprl. Otroka pa sta se iz kuhinje takoj splazila k peči, kjer se je kuhlalo žganje. Naenkrat pa je plamen iz peči dosegel mladšega, ki je bil naenkrat ves v ognju. Najbrž mu je starejši hotel kaj pomagati, pa je plamen zajel še njega. Na vpitje otrok je prihitela k peči mati in nato še oče, ki pa nista mogla več rešiti otrok. Oba otroka sta za opeklinami umrla.

— Na svatbi mu je odrgalo roko. V hiši kmeta Marka Barača v Klokočevici pri Bosanskem Brodu so imeli ženitovanje. Njegova hči je vzela 23 letnega Mirka Krajišča. Ko je bilo veselje največje, je šel ženini po možnar in ga začel polniti s smodnikom. Naenkrat pa je nastala strahovita eksplozija. Eksplozija je ženinu odrgala desno roko in so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico. Njegovo stanje je zelo nevarno. Svatje so se seveda pod vtisom nesreče razšli, nevesta pa je jokaje odšla sama na svoj dom.

— Davčni blaginjak obsojen zaradi poverbe. Pred somborskim okrajnim sodiščem se je te dni vršila razprava proti Jovanu Sibičiču, bivšemu blaginjaku davčne uprave v Somboru, ki je bil obsojen, da je v začetku preteklega leta iz dveh pisem vzel 30.000 Din in da je vrhu tega poveril še okrog 60.000 Din državnemu denarju. Obtoženec je prvo priznal, druga pa ne. Sodišče pa ga je obsodilo zaradi obeh deliktov na 2 leti in 6 mesecev robitve, v katero se mu všteje enoletni preiskovalni zapor.

— Zborovanje in razna predavanja so navadno dobro obiskana. Tu, kjer se zbira dosti ljudi, je nalezljivost bolezni zelo lahka. Da se pa obvarujete pred tem, jemljite Panflavin pastile, ki jih imete vedno pri sebi.

— Nabava drv. Poveljstvo državne divizijske oblasti v Ljubljani razpisuje prvo javno ustmeno licitacijo za nabavo 17.720 kub. metrov drv. Licitacija se bo vršila 20. februarja ob 11 v pisarni intendantne gornje poveljstva, kjer lahko dobijo interesi potrebne informacije.

— Prodaja škartnih spremnic. Ravnateljstvo pošte v Ljubljani razpisuje prvo pisarno licitacijo za prodajo 81 vrec poštne škartne spremnice z znakom iz leta 1929. Licitacija bo 5. marca t. l. ob enajstih v pisarni rač. ekonomskega oddelka gornjega ravnateljstva.

— Sedem žemljic za 1 dinar. Peči po manjših mestih Bosanske Krajine so znatno znižali ceno kruha. V Derventi prodajajo po sedem žemljic za 1 dinar, beli kruh je po 2 Din kilogram, črni pa po 1.50 Din.

— Razpis. Fond za zgradbo stanovanjskih hiš na področju ravnateljstva drž. žel. v Ljubljani razpisuje prvo javno ofertalno licitacijo za zgradbo ene dvonadstropne stanovanjske hiše na par. 76-2 in 100 kat. obč. Kapucinsko predmestje v Ljubljani. Licitacija se bo vršila 3. marca ob 11 v pisarni načelnika gradbenega oddelka v Ljubljanskem dvoru. II. nadstropje, soba št. 54. Načrti, proračuni in vse potrebne informacije se dobijo v sobi št. 116 gori omenjenega oddelka.

Cerkveni vestnik

Namen svetega leta je najboljše pojasnil sv. oče Pij XI. v nagovoru dne 26. nov. 1933. Njegove apostolske besede se glasijo: »To sveto leto odrekanja, ki je poklicano, da prižge ugalske luči, da vse duše razsvetli in jim posreduje bogastvo božje daritve, bo res odgovarjalo svojemu imenu, bo v resnici sveto, ako bo v vseh dušah raslo prizadevanje, z ljubeznijo in v vztrajnim češčenjem se odzvati Bogu, ki živi nad nami, ki nadaljuje svojo božjo priročnost med vedno se menjajočimi dogodki človeštva; bo sveto prav v resnici, če bo v vseh vernikih bolj vneto prizadevanje, za večkratno, pogosten obisk svete daritve, ki obnavlja, v dobesednem pomenu besede, daritev svetega križa; če bo v vseh dušah, ki ljubijo presv. Euharistijo, raslo hrepenenje, okoristiti se s tem darom božjim, če bo hrepenenje po tej jedi vedno bolj živo, če bodo ljudje vedno pogostejše pristopali k angelski mizi in tam črpali dragoceno hrano za ono krščansko življenje, ki je glavni smoter vsega odrešilnega dela.«

Vsi verniki smo poklicani, da se okoristimo z velikimi blagoslovi svetega leta in da dobimo svetoletne odpustke. Onim, ki ne morejo potovati v ta namen v Rim, imajo ugodnost, da v domačem kraju cobe svetoletne odpustke (n. pr. vsi, ki si služijo z delom svoj kruh), podaja knjižica Sveto leto 1933—1934 vsa potrebna navodila za pridobitev svetoletnih odpustkov in za doseganje namenov, kakor jih navaja sv. oče Pij XI. Knjižica stane 2 Din in se naroča pri Bratovščini sv. Rešnjega Telesa v Ljubljani. Pred škofijo 9. Sveto leto traja le še do velikonocnega ponedeljaka; zato je treba hiteti da dobimo milosti, ki jih v tem času deli sv. Cerkev.

— Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz-Josef-vode« iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska.

Celje

— Osebnost vest iz zdravniških krogov. Zdravnik celjske javne bolnišnice g. dr. Vladimir Bergele je odšel na daljše študijsko potovanje v inozemstvo.

— Naraslanje tujskega prometa. Mesec januar zaznamuje napram mesecu decembru kljub mrvi sezoni visok porast tujakega prometa. Celje je obiskalo 920 tujcev, od teh je bilo največ — 743 — naših državljanov, nato sledijo drugi. Meseca decembra je obiskalo Celje 810 tujcev, meseca januarja lanskega leta pa je 596 oseb. Vedno tujcev, ki prihajajo v Celje, tvorijo po navedbi poklica trgovci in trgovski potniki (437) dalje obrtniki (134), uradniki (131), brez navedbe poklica jih je bilo pa 144. Da je ta številka napram tujcemu prometu lanskega leta tako visoka, je iskani vzrok v dejstvu, da prihaja v Celje iz drugih krajev vedno mnogo več ljudi, ki iščejo tukaj službe.

— Nova industrijska pridobitev za Savinjsko dolino. Jugoslovanska tekstilna tovarnica Maurer d. d. v Sv. Pavlu pri Prebolu v Savinjski dolini namerava zgraditi priključno na tovarno vozlan h preprog novo tovarno za tkanico, tiskarno, barvarno, apreturo in belilnico. Komisijski ogled se bo vršil na licu mesta dne 10. februarja t. l. po prihodu avtobusa od jutranjega vlaka iz Celja.

— Novi elektrood Zalec-Zabukovca. Direkcija drž. rudnika v Velenju je zaprosila za elektrood Zalec-Zabukovca. Komisijski ogled bo 18. februarja t. l. s sestankom komisije v Zalecu po prihodu jutranjega vlaka.

— Dve nesreči. Jakobu Krajncu, tesarju z Lopate, je pri delu pri lesu odrgalo del levega kazalca. — Ivanu Beletu, delavcu v Mladčevi tovarni kočev in odev v Skofiji vas, je poslalo pri delu slabo. Beleta, ki je delal pri stroju za trganje črnj, je stroj poškodoval po glavi in hrbtu. Oba ponesrečenca so zdravila v celjski javni bolnišnici.

Šoštani

Rdeči križ je imel minuli torek zvečer svoj redni občni zbor. Otvoril in vodil ga je predsednik g. Potočnik, ki je podal tudi izčrpno poročilo o društvenem delu. Karitativno delovanje RK vedno mizernejši gospodarskih razmer sicer ni moglo doseči uspehov prejšnjih let. Bilo pa je vendar plodovito. Občarovanj je bilo na 150 siromašnih otrok z obleko, delile so se podpore revnim dijakom itd. Na občnem zboru se je načela tudi zadeva Šolarke kuhinje, o kateri se to pa ono sušila. Kljub resnim besebam nekaterih zborovalcev je stvar ostala nepojasnjena; s prizadevanjem mesta je bilo čuti, da zadeva Šolarke kuhinje ne spada na občni zbor Rdečega križa. Po našem pa ni tako, saj je RK dal iniciativno, brez njegove podpore bi kuhinja najbrž ne mogla uspevati. — Pri volitvah je bil izvoljen tale ožbor RK: predsednik g. Potočnik, podpredsednik g. Wochnag, tajnica g. d. Trobejeva, blaginjak g. Lekša. Odborniki: dr. Medic, Veingerb, Senčeva, Gril, Vasle, Vrečko, dr. Mayer, Kreigher, Koricki, Korun.

Slalom tekmo priredi v nedeljo 4. t. m. SK Šoštani. Start in cilj na Vodnikovem trgu. Začetek ob dveh popoldne. Smuk.

Radeče pri Zid. mostu

Gostovali so v nedeljo pri nas diletantje z Dola pri Hrastniku z šaljivim »Svojeglavkom«. Igra je bila dobro naščitirana, le pevske točke bi bile lahko boljše podane. Hvalažni smo Dolancem za razvedrilo, katerega so nam nudili in jih v bodoče še vabimo.

Okolica brez poštne dostave. Radi orožnih vaj tukajšnje pismonoše g. Cuka ostane radeška okolica mesec dni brez poštne dostave.

Ljudsko štetje. Preteklo leto je bilo pri nas rojenih 73 otrok, poročenih 21 parov, umrlo je 49 ranov.

Jugoslovanska knjigarna

Za postno dobo priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom:

Foerster Ant.: Lamentacije in čitanja za mešani zbor, 8 Din.

Hribar p. A.: Postni in velikonočni napevi za mešani zbor. Part. 30 Din., glasovi a 10 Din.

Jobst A.: Pet postnih pesmi za mešani zbor, 20 Din.

Kimovec dr. Fr.: Rihar renatus, 21 pesmi našemu Gospodu, za mešani zbor. Part. 24 Din., glasovi a 8 Din.

Premrl St.: Slava sv. Križu. Postne pesmi za mešani zbor, 14 Din.

Premrl St.: Cerkevni moški zbori, 40 Din.

Sattner p. Hugolin: Postne pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din., glasovi a 6 Din.

Sattner p. Hugolin: Golgota, 8 postnih pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din., glasovi a 3 dinarje. (Novol)

Kulturni obzornik

Ivan Pregelj: To'minci

Izbrani spisi, 9. zv. Jugoslovanska knjigarna. — Zbirka: Domači pisatelji. Ljubljana 1934.

Predzadnja knjiga napovednih Pregeljevih izbranih spisov je najdaljši Pregeljev tekst, »To'minci«. Delo je izhajalo med svetovno vojno v Domu in svetu (1915/16) z naslovom »Tlačanci«. 28. leta pa ga je izdala goriška Katoliška knjigarna kot »To'mince«.

Zgodovinsko ozadje romana je tolminski punt proti tolminski gospodi, ki je po svojih uslužbenih skrajno krivično ravnala in z raznimi grobostmi ter nasilnostmi dražila polprezljivo tlačenih kmetov. Skozi ves prvi del knjige gradi pisatelj ozadje in s tem upravičenost za notranji odpor vsega tolminskega kolektiva proti gospodi. Pred vsem obarva kraj in zgodovinsko ozadje s tipiko ljudi in časa, s čimer nujno postavi bralca v sredo resničnega dogajanja. Nato pa zgrabi vso to nagneto snov in jo v drugem delu knjige s toliko dramatično napetostjo in baladno pretresljivostjo razgibava, da doživi bravec vso krvavo tragedijo tolminskih puntarjev do dna. »To'minci« prav za prav niso zgodovinski roman nekaterih poudarjenih oseb; to je roman vseh tolminskih vasi, hiš, ljudi, posameznikov in kolektiva in sicer tako, da je malone sleherni Tolminec doživel v sebi nujnost punta in ga je tudi pisatelj v posameznih slikah pospremil do zadnje postaje. V »To'mincih« je zgostil Pregelj svojo stvarjalno osebnost. Malo riše ljudi po telesu, razen one, ki jim da grozne telesne poteze (Karmel), marveč jih kaže od noter navzven (Laharnar). Pregeljeve pokrajine niso za ozadje romanu, marveč so nujno vzročne za njim, saj jim je pisatelj vtisnil duha, ki preveva vse ljudi, kateri rasto na njih. Pregelj ljubi romantično, ki jo prepleta v celotno dogajanje romana (zgodba Petra Duše, slepa Polona), idilo in lirične odtiske, ki nenadno zavzame sredi groze; zlasti pa ljubi balado, saj je drugi del romana zgrajen skoro iz samih baladnih prizorov. Zanimivo je, kar se redkokrat dogaja v podobnih romanih, da je Pregelj odvzel krivico za punt tolminski in goriški gospodi (tu je poudarjeno samo ugodno neumevanje teh gospodov duševnosti Tolmincev in sploh malega človeka), marveč jo je zvrnil na nižjo oblast gospo-

skih uslužbenecv in s tem ustvaril tudi s te strani res umetnino brez najhujše tendentnosti.

Slovenska zgodovina nima slavne preteklosti, mislimo v smislu velikih narodov; njena preteklost je zavita v trpljenje in zatiranje in vsaj kos te tisočletne žalostje je zajel Pregelj z vso silo svoje umetniške stvaritvenosti in nam tako dal mogočno, pretresljivo sliko naše davne dobe, v katero se bo poglabljal z bolejšjo kmet in razumnik. Knjiga se sama priporoča. —bič.

Paul Acker: Ljubezen in dolžnost. Prevod Fr. Koritnik. Mohorjeva knjižnica 62. zvezek. Broš. 12 Din. Za člane MD 25% ceneje. — Paul Acker, ki ga je z mnogimi mladimi talenti pogoltnila svetovna vojna, je bil učenec največjega mojstra psihološkega romana v francoski literaturi, Paula Bourgeta. Pisal je romane in novele, v kateri je risal življenje francoskih salonskih ljudi kakor tudi predmestnih bednikov. Tudi »Ljubezen in dolžnost« sega v poslednje oči. Je to zgodba mladega dekleta visoke pariske družbe, ki se mu življenje v saloni radi brezpomembnosti in praznoti prikuži, zato je zapustil svetlo sobe svojih staršev ter se odpravi v parisko predmestje. Tu ustanovi sirotišče za otroke siromašnih delavcev, katere vzgaja z vso plemenitostjo in bogastvom svoje duše. Povest je naplana prav za sedanjil čas, zato bodo radi segli po njej mladi ljudje, posebno še ženski svet, ki bo našel v knjigi svoj vzor. Prevod se bere gladko.

Dr. Aleksander Billimevič: Uvod v ekonomsko vedo. Zbirka »Kosmos« Jugoslovanske knjigarne. Naša ne številna, toda tehtna gospodarska litera-

tura je obogatela za novo publikacijo profesorja nar. gospodarstva na pravni fakulteti, priznanega narodnogospodarskega teoretika dr. Al. Billimeviča. Ob tako obsejni vedi, kot je gospodarska, je razumljivo, da je pričujoča knjiga samo uvod, kar pove že naslov. Vendar pa je uvod podaja točno sliko današnjega stanja v tej vedi, zlasti, ker ima izčrpno literarno kazalo. Citatelj dobi tu najboljši pregled raznih gospodarskih doktrin ter osnovne pojme te vede, kar mu omogoča nadaljnji študij posameznih aktualnih gospodarskih vprašanj. Proučevanje gospodarskih vprašanj je najnujnejša potreba našega časa in prav je, da se ga lotijo vsi, ki so spoznali osnovne pojme, na podlagi katerih si ustvarijo pravilno oceno raznih pojavov, ki naj stopi na mesto dosedanjega diletantskega gledanja na večino problemov. Temu cilju naj služi ta izvrstna knjiga.

Nova hrvatska revija »Književni horizonti« (urednik Ladislav Žimbrek), katere prvo številko smo pravkar prejeli, ima namen, kakor beremo v uvodu, da zbere okrog sebe vse mlade književnike, ki pišejo stvarno in resnično. Mi potrebujemo romane, novele, tragedije, pesmi, ese in slike o naših dolinah, bregovih, siromašnih slamatih hišicah in problemih, o našem predmestju, mračnih ulicah in kanalih, o ranah in boleših, o dimnikih in tovarnah, pašnikih in goricah, ledinah in praznih poteh, božatih palačah, zgrajenih z brezimenskimi žulji; skozi ta dela naj govori naš človek, kmet, delavec, meštan, intelektualec z jezikom, katerega govori golo in trdo življenje... Tako nekako govori uvodna beseda. List je socialno usmerjen. Izahajal bo mesečno. Več se bomo ob njem ustavili ob naslednjih številkah.

V Lurdu je našla zdravje po res križevem potu

Neštetokrat operirana — šele v Lurdu ozdravela

Zdravniški nadzorstveni urad v Lurdu je zopet registriral nov čudež. Ta se je zgodil sicer že 22. septembra 1932, toda zdravniški preiskovalni urad je silno natančen in se pri svojih ugotovitvah nikakor ne prenašlja.

»L. Journal de la Grotte de Lourdes« namreč prinaša v svoji zadnji številki poročilo ugotovitvenega urada, ki ga je napisal sam ravnatelj g. dr. Vallet. Poročilo pripoveduje, da je bila Conceita Brancolini rojena 22. novembra 1900 v Pistoji v Italiji. Že ko je bila 7 let stara, se ji je pojavila huda mrzlica, ki je izvirala iz neredov v črevesju. Leta 1919 so jo operirali zaradi bolezni »mastoiditis« (gnojenja) v bolnišnici v Pistoji in leta 1920 je bila zopet operirana v Firenci radi iste bolezni. V starosti 22 let se je poročila s tramvajskim uradnikom in leto nato je imela z njim zdravo hčerko. Leta 1924 ji je pričela bolehati desna obist in po 4 letih trpljenja so ji jo leta 1927 izrezali. Šele po treh mesecih se ji je rana zazdravila. Še preden je zapustila bolnišnico, je pričela bruhati in zdravnik je ugotovil raka na želodec. Po operaciji na želodec je bila do junija meseca 1929 razmeroma zdrava; toda pričela je zopet bruhati in 4. sept. 1928 so jo morali vnovič operirati. Operacija ni nič pomagala. Nato so jo morali še trikrat operirati, zadnjič aprila leta 1930. Šele po tej operaciji je želodec zopet deloval. Medtem so jo dvakrat operirali na prsih. Proti koncu leta 1930 je zopet obolela, zdravniki so ugotovili nosečnost; poleg tega novo bolezen na obistih. Poslali so jo iz bolnišnice kot neozdravljivo.

V l. 1931-32 se je bolezen vedno bolj slabšala. Prihajali so ji tudi napadi, ki jih je spremljala mrzlica. Voda je bila krvava in peščena. Avgusta 1931 se je bolnica napravila na prvo romanje v Lurd. Vrnila se je še vedno bolna. Spomladi leta 1932 ji je bilo nekoliko bolje. Lahko se je dvignila

vaak dan po eno uro in pozneje tudi opravljala lažja dela. Maja 1932 jo je pričela podpirati blagajna za socialno zavarovanje proti jetiki. Julija so se ji povrnili zopet notranji napadi. Njeno stanje se je tako poslabšalo, da so ji zdravniki morali jemati vodo, ki je bila polna beljakovine. Bakteriološka preiskava je dognala, da je bolezen tuberkuloznega izvora. Septembra 1932 se je vnovič odpravila v Lurd hudo bolna. Zdravniki so spremljali vlak. (Dr. Cuiti, Melani in Gordon) so izdali spričevalo, ki ugotavlja, da je bilo stanje bolnice tako slabo, da se niso upali prevzeti odgovornosti za potovanje. Leva obist je bila vsa razbolela. Med potjo so ji dali več injekcij morfina. Voda ni šla od nje. Stalno je imela mrzlico. Ob prihodu v Lurd dne 22. sept. se je njeno stanje tako poslabšalo, da ni mogla prisostvovati blagoslovu z Najsvetejšim in šele, ko so ji vzeli umetno 200 kubičnih cm vode in ji dali injekcije morfina, se je lahko udeležila procesije ob koncu. Po blagoslovu po procesiji se je čutila ozdravljeno.

Ko so jo pripeljali pred zdravnike, so ti ugotovili, da je ozdravela. Zginile so vse bolečine, voda je postala čista, apetit se je povrnil. Dne 24. septembra jo je preiskal zdravniški ugotovitveni urad in ugotovil, da je popolnoma zdrava; voda je bila popolnoma čista in brez beljakovin. Dr. Berchi iz Firenze je decembra meseca 1932 sporočil, da je bolnica zdrava. Prof. Stopatto je v bolnišnici v Firenci 7. julija 1933 vnovič preiskal bolnico tudi z žarki. Leva obist je bila povsem zdrava. Dne 8. avgusta 1933 se je ga. Brancolini zopet predstavila zdravniškemu ugotovitvenemu uradu, ki jo je zopet preiskal in ugotovil, da je zdrava. Zdravniki so prišli do zaključka, da je bolnica ozdravela nenadoma, in sicer na način, ki je proti naravnim zakonom.

Nova francoska vlada v trenutku, ko zapušta Elizejsko palačo, v kateri stanuje predsednik republike Lebrun. V prvi vrsti od leve proti desni: vojni minister Jean Fabry, ministrski predsednik in minister za zunanje zadeve Daladier, minister pravde Penancier.

Budizem — vera brez molilcev

Bonc bije po zvonu in moli

Bilo je v lepem poletju na zapadni obali Japonske. Napotili smo se na sprehod proti bližnjemu morju. Stara mati gostoljubne hiše, kjer smo prenočili, — sama še poganka — in njena katoliška vnukinja sta naju spremljali. Raz neke višine nad morjem smo videli, da prihaja na oni strani ozkega zaliva po poti budistični svečenik.

»To je bonc iz sosednje vasi; on gre k nam,« pravi mala vnukinja. In res, bonc je štirikrat na mesec obiskal hišo bogate stare matere, da bi zmolil za umrlega starega očeta tkzv. mrtvaške molitve. Zato sem brez vseh ozirov pripomnil: »Mamica, sedaj pa morate nazaj.« Smatral sem namreč za samo ob sebi razumljivo, da bo hotela biti stara gospa navzočna pri molitvah ali vsaj, da bo sprejela bonca. Toda ona se je samo smehljala in tudi pozneje ni pokazala nobenega znaka, da bi se hotela vrniti domov.

Končno smo se skupno vrnili v hišo, kjer je odmevala monotono mrmranje bonca in končno smo zagledali tudi njega, ki je čepel ob domačem oltarju. Sveče so gorele pred dragoceno skrinjo, ki je gotovo vredna svojih 20.000 dinarjev. V rednih presledkih je udarjal že priletni bonc po zvoncu, ki je visel pred oltarjem. Vse skupaj je dajalo gotovo svojevrsten, svečan vtis.

Tako nam je padlo v oči kričeče nasprotje med pravilom bonca in zadržanjem družinskih članov. Med tem ko je prvi opravljal važno uradno funkcijo, in sicer za umrlega člana družine, sta sedela sin in njegova žena v sosednji sobi ob ognju in kramljala z nekim gostom; tudi nas, ki smo se vrnili s sprehoda, sta ljubeznivo pozdravila. Skratka, vsi so se obnašali tako, kakor da bi neposredno poleg njih ne bil nihče zaposlen z molitvijo in religioznimi dejanji. Tudi stara mati se ni prav nič brigala za bonca, ki je molil za njenega moža. Ko sva se midva Evropeca odpravljala domov, so nama posvetili vso pozornost, lepo so se poslovili od naju in so naju vsi spremljali nekaj časa. Nihče pa se ni brigal za konca, ki je bil ves zatopljen v molitve in ni videl in slišal ničesar okoli sebe.

Mogoče bi si kdo predstavljal, da je bonc mož samoobvladavanja in samote, če bi ne bilo znano, da pride pri vsem tem v poštev samo stopelost in navada.

Pretrese nas pa dejstvo, da se ljudstvo prav nič ne zanima in ne sodeluje pri verskih opravilih svoje vere. In marsikdo se sprašuje: Ali je to splošen pojav, ali je budizem v resnici vera brez molilcev? Ali imajo dolžnost molitve in slično samo svečeniki?

Zares, budizem je vera, ki je ljudstvo ne živi. S tem mislimo predvsem na to, da je zelo malo budističnih Japoncev, ki bi sami ali skupno z budističnim duhovnikom molili. Molitev v krščanskem pomenu kot povzdigovanje duha k Bogu je budističnemu in šintoističnemu Japoncu nepoznana. Nikogar ni bilo in ga ni, ki bi ga učil moliti. In vendar odmeva v deželi vzhajajočega solca vedno silnejši klic: »Gospod, uči nas moliti!« To prošnjo pa lahko sliši samo Kristus in oni, ki jih Kristus pošilja kot svoje apostole vse do današnjega dne.

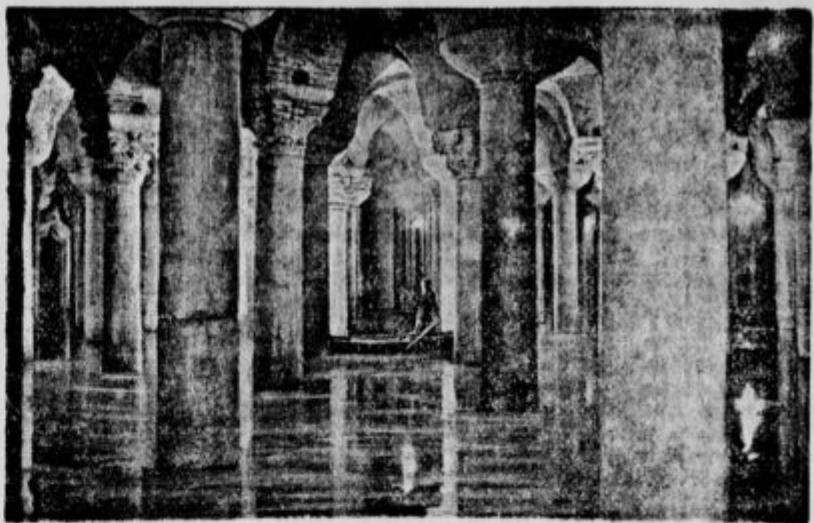
(Fides)

Parizki tolerji so pričeli stavkati radi poviška davka na bencin. Promet pred opero je popolnoma zastal.

Čudovit vodnjak v Carigradu

V Carigradu je še danes v rabi nenavaden vodnjak iz starih bizantinskih časov. To je pravo podzemeljsko skladišče vode, ki je dolgo 140 m in široko 70 m. Strop nosi 336 stebrov, ki so po 8 m visoki. Nad njimi se dviga palača, ki jo meščanstvo naziva »pogreznjeno palačo«. Še danes zajema vodo iz tega vodnjaka okoli 400 ljudi. V ozadju vidiš ko na s čuvajem, ki stoji nadzira višino vode.

Zdravišče na Novaji zemlji

Poročali smo, kako so razne ruske ekspedicije ugotovile čistost zraka v skrajnih severnih krajih. V teh krajih sploh ni bakterij, zato bi se dala ta okolnost izrabiti v prid bolnikom. Te prednosti ima Novaja zemlja. Julija tega leta se odpravi na Novajo zemljo nova ekspedicija, da bi poiskala primeren kraj za zdravišče.

Doslej so iskali podzemeljske vode in rudne žile s čarobnimi palicami. Moderna tehnika je že napravila korak čez to. Naš raziskovalec nosi poseben aparat, ki je tako občutljiv, da navzoča ruda takoj učinkuje nanj.

27 indijskih vasi prosi za misijonarje

Don Boskovi salezijanci delujejo kot misijonarji v indijski škofiji Madras in so že od leta 1928 zelo delavni. Pred nedavnim je obiskal škof. msgr. Méderlet neki okraj svoje ogromne škofije in tam ga je obiskalo odposlanstvo 27 vasi. Odposlanci so mu najprej po starem domačem običaju umili roke, jih pokrili s cvetlicami in jih nadišavili z dragocenimi dišavami. Nato so ga zaprosili, da bi poslal k njim misijonarja in mu sporočili, da bi radi vsi prebivalci teh vasi skupno prestopili h krščanski veri. Vse te vasi imajo približno 5000 prebivalcev.

Škof jim je obljubil, da bo izpolnil njihovo prošnjo, toda, kako jo naj izpolni, ker povsod primanjkuje misijonarjev... Sicer se je res v prvih dneh decembra meseca izkrcalo v Bombayu 23 salezijancev — duhovnikov, sholastikov in novincev —, ki bodo začeli svoje apostolsko delo ali pa se pripravljali za duhovski poklic. Od teh jih je 13 namenjenih za škofijo Madras.

Da, da, Buda je bil Turek

Profesor verstva na vseučilišču v Carigradu je prepričan, da je dokazal, da ni bil Buddha rjavokozec in sin Indije, temveč pravi Turk. Profesor je bil tako vesel nad to svojo senzacijo, da je nadel svojemu sinu ime Buddha. Profesor je pokazal pravo pot tistim, ki jih je ukaz Kemala paše, da si morajo najti novo ime, spravi v veliko zadrego. Če še pomislimo, da so turški zgodovinarji ugotovili, da je hunski kralj Atila bil prav za prav tudi Turk, potem ne bomo presenečeni, ko bomo slišali, da se po Ankari in po drugih turških mestih izprehajajo razni Buddha-begi in Atila-paše.

Nov polet v stratosfero!

Letalska četa ameriške vojske pripravlja s pomočjo geografske družbe nov polet v stratosfero. Ta naj bi prinesel več uspeha, kakor dosedanj in naj bi v vsakem pogledu pomenil nov rekord. Denar za polet naj bi dala geografska družba in razna zasebna podjetja, ki se bavijo s fotografskimi in letalskimi izdelki. Letalci se nameravajo dvigniti junija meseca blizu ameriške zapadne obali.

Skupina najboljših ameriških izvedencev se bavi s pripravami. Stratolet naj bi dosegel višino 24.000 metrov, torej za kake štiri kilometre več, kakor so se dvignili Rusi, ki so tako tragično končali. Balon, ki naj bi dvignil gondolo z letalci, bi bil mnogo večji, kakor je bil Piccardov ali Settlejev. V njem bo prostora za 3 milijone kubičnih čevljev plina, to se pravi, da bo balon petkrat večji kakor je bil Settlejev in trikrat in pol večji, kakor sovjetski balon. Gondola bo imela obliko krogle in bo dvakrat večja kakor tiste, ki so jih uporabljali dosedanj letalci. V njej bo mnogo več prostora za aparate. S temi hočejo ugotoviti, kakovost ozračja, njegovo temperaturo do višine 24 kilometrov, prav tako bodo preiskali kozmično izžarevanje in zračno električnost v raznih višinah. Poleg tega bodo iz stratosfere skušali tudi fotografirati. (Vae to so, tudi že Rusi imeli v načrtu za svoj zadnji polet). Poleta se bo udeležil tudi kapetan Stewens, ki je leta 1928 postavil višinski rekord, in sicer kot opazovalec. Balon bo vodil major Kepner, ki je že pri dveh zrakoplovnih tekmah prejel prvo nagrado in ki velja v Ameriki za najboljšega zrakoplovca.

Kruh je zobovja škodljivo?

Angleška zdravnica May Mellamy je pred »Medical Research Council« (Zdravniški preiskovalni svet) poročala o svojem raziskovanju glede vzrokov slabega zobovja. Zdravnica trdi, da hrana, bogata na protirahitičen vitamin D in polna kalcija, ohranja dobro zobovje. Kruh je zobovju kvaren. Posebno cerealijske, ki vsebujejo mnogo žitnih kalic, so silno škodljive. Zdravnica je preiskala na tisoče otroških zob, kakor tudi zobovij nosečih pred porodom, ki so se hranile po njenih predpisih. Ugotovila je, da se je zobovje njihovih otrok bolj razvijalo.

Temu poročilu, ki prihaja z Angleškega, je treba dodati, da je angleški pšenični kruh precej drugačen kakor naš. Zelo verjetno je, da ima vitamin D, ki vpliva ugodno na razvoj kosti, dober učinek tudi za razvoj zobovja. Gotovo bo treba še novih dokazil, preden nas bo zdravnica prepričala, da je kruh zobovju tako škodljiv.

Mohamedanci še vedno radi romajo v »sveto mesto« Mekko. To romanje nima več stare romančnosti, ker se tudi Mohamedanci na božjo pot vozijo; torej ne hodijo peš.

„10 sinov sem izgubila v vojni“

Poročevalec »Daily Expressa« je obiskal go. Hartfield v londonskem predmestju, ki je dosegla 79 let. Ta mu je pripovedovala: »Bila sem dvakrat poročena in imela sem 22 sinov. Oba moža in vsi otroci so že pod zemljo... Deset sinov je izgubila v vojni. Dva sina dvojčka sta umrla, ko sta hotela ukrotiti preplašenega konja, devet drugih je umrlo za različnimi boleznimi. Skoro vsi so bili oženjeni. Neveste so se vnovič poročile in raztresene so po vsem svetu: v Afriki, Avstraliji, Kanadi itd. Ko jo je hotel reporter fotografirati, ni tega pustila. Dejala je, da se je v življenju samo enkrat slikala. Sin Lionel je vzel to fotografijo na francosko fronto s seboj. Ko ga je ubila granata, je držal v rokah njeno podobico. »Ko sem za to zvedela, sem prišla, da se na bom dala več fotografirati.«

Gospodarstvo

Sanacija našega denarstva

Te dni je v Zagrebu predaval o tej temi g. dr. Ivo Belin. O predavanju posnemamo iz poročil zagrebskih listov:

Predavatelj je glede rekonstrukcije našega denarstva ugotovil, da je možna po novih uredbah samo z žrtvami upnikov, v prvi vrsti vlagateljev. Pot k sanaciji kaže uredba o zaščiti denarnih zavodov. Predavatelj analizira odredbe glede odpisov. Odpise bo treba izvršiti radikalno tako, da se po kaže pravo stanje ker pomeni prikrivanje stanja samo škodo za nadaljni razvoj našega denarstva. Pri tem se lahko odpiše tudi vsa glavnica. Tako nastane vprašanje odkod sredstva za novo glavnico. O javnem vpisu delnic ne more biti govora, pač pa se bodo morale pretvoriti prejšnje terjatve upnikov. Toda procedura, ki je za to določena, je zelo komplicirana, težka in nezadostna. Odredbe urede glede izplačila starih vlog so gotovo preuranjene. Treba je najprej zagotoviti izplačilo obresti, zato pa je treba znižati obrestno mero.

Glede novih vlog povdarja predavatelj, da je treba ločiti vloge tudi na kratkoročne in dolgoročne angažmane.

Mnogo zavodov bo treba likvidirati, za to svrha pa bi bilo potrebno osnovati posebno organizacijo.

Ko se izvede sanacija bo treba temeljito reforme našega denarstva. Sedanji sistem kreditiranja gospodarstva bo treba temeljito izpremeniti. Naš sistem naj se nasloni na angleški vzor, ki loči hranilne posle od finansiranja, odnosno kreditiranja gospodarstva. Za denarstvo v zahodnih delih države je važno, katere zavode bi bilo pri tem treba favorizirati. Napačno je mnenje ravnateljstva Pošte hranilnice g. Nedeljkovića, da bi bilo potrebno vse varčevanje osredotočiti v državne denarne zavode. Prevelika centralizacija in koncentracija kapitalov v teh zavodih ima razne nevarnosti v sebi, med katerimi je najvažnejša ta, da zbrani kapitali ne bodo prišli v korist gospodarstvu, ampak bodo služili pretežno kot posojilna rezerva za dosego proračunskega ravnotežja. Večji kapitali naj bi se vlagali v zasebne denarne zavode, kjer bi radi večjega rizika bilo tudi več obresti.

Stabilizacija dolara

Novi dolar Zedinjenih držav vsebuje sedaj 15¹/₂ gramov zlata čistote 900 (1000), doslej jih je imel 25,8 gramov. Parijeta s frankom bo znašala po novem 150,75 frankov za 1 dolar (tedaj v tretjek 1. februarja 15,65). Tako se sedanji tečaj razlikujejo od paritete za približno 4%, kar pomeni, da inozemstvo je počasi sledi newyorški tvoritvi tečajev. Znižanje diskonta v New Yorku. Newyorška federalna rezervna banka je znižala diskont od 2 na 1 in pol %.

Ureditev plačilnega prometa naših železnic

Kot znano je glavno ravnateljstvo naših državnih železnic leta 1932 izstopilo iz mednarodnega obračunskega zavoda v Bruslju. Nato je naša država sklenila posebne pogodbe z inozemskimi železniškimi upravami, da si zagotovijo plačila za tranzit skozi našo državo. Ker pa se je lani omenjeni bruseljski obračunski zavod reorganiziral, bo sedaj naša država zopet pristopila v ta urad, od katerega je vedno imela znatne dohodke zaradi velikega tranzitnega prometa skozi našo državo (Avstrija in Madžarska v Italijo in nazaj, Romunija v Italijo, Bolgarija v Nemčijo in druge srednjeevropske države itd.).

Fuzije denarnih zavodov. Iz vrbaske banovine poročajo, da bodo nekatere tamkajšnje banke popolnoma likvidirale, druge pa se zopet hočejo fuzionirati. Gotovo je, da se bo število majhnih denarnih zavodov v zvezi z novimi uredbami prav zelo zmanjšalo.

Društvo za jugoslovansko aviastrsko trgovino, ki je bilo lani v februarju ustanovljeno v Čurihu, ima občni zbor 2. t. m. s predavanjem o uporabi trboveljskega premoga v Švici.

Češki izvoz k nam je znašal lani 198 milij. Kč (l. 1932 404 milij. Kč), dočim smo uvozili v ČSR 231 (leta 1932 389) milij. Kč. Leta 1932 je bila za Čehe trgovina z nami aktivna za 15 milij. Kč, leta 1933 pa je postala pasivna za 33 milij. Kč. Toda Čehi sami priznavajo, da kljub temu ni bilo mogoče likvidirati vseh terjatev ČSR do nas. Zato je računati, kar je prav, da bo naša trgovina v ČSR aktivna tudi v tekočem letu.

Železnice in špediterji v ČSR. Med železnicami in špediterjskimi organizacijami je prišlo do sporazuma, ki določa zmanjšanje avtomobilske konkurence, zbiranje blaga za železnice, zato pa bodo železnice opustile svoja špediterjska mesta.

Vse za višje cene. V prvi polovici januarja letos so po uradnih podatkih v Braziliji uničili 112.000 vreč kave po 60 kg. Skupno je doslej Brazilija v zadnjih letih do 15. januarja letos uničila 26.177.000 vreč kave po 60 kg. — Nekoliko boljše dela Holandija. Tu so oblasti ugotovile, da je treba zaradi neproduktivnosti mleka in ker bi cene padle, zaklati okoli 200.000 krav mlekaric. Da pa meso te zaklane živine ne bi preveč potisnilo navzdol cene ostalega mesa (možno bi bilo, da cena pade za 50%), bo to meso naprodaj po izredno nizkih cenah za revnejše prebivalstvo.

Osredotočanje svetovne trgovine krzna v Leningradu. Letos bo v Leningradu že 6. mednarodna dražba krzna sovjetske Rusije. Svojetasno je bil Leipzig najvažnejše družbeno mesto. Sovjetski izvoz krzna je tvoril leta 1927 samo 10% vsega svetovnega izvoza, leta 1932 pa že 48%.

Velika gradbena akcija v Angliji. V Angliji so izdelali petletni načrt za gradbeno akcijo, ki naj poruši vse zastarele dele mesta in na njih postavi nove moderne zgradbe. Podretni nameravajo okoli 225.000 hiš.

Borza

Dne 2. februarja.

Denar

Curih. Pariz 20.32, London 15.64, New York 315, Milan 27.16, Praga 15.29, Dunaj 57.30—73.17, Berlin 122.60, Eruselj 72, Madrid 41.70, Amsterdam 207.65, Kopenhagen 70, Stockholm 80.75, Oslo 78.75, Varšava 58.05, Bukarešt 3.05, Atene 2.97, Carigrad 2.48. Promet na zagrebski borzi 48.964 Din.

Vrednostni papirji

Tendence je bila tudi danes čvrstjša in so deloma tečaji narasli. Promet je bil srednji in je znašal na zagrebski borzi: vojna škoda 500 kom., agrarij 150.000, 8% Bler, pos. 3000 dol. in 7% Bler, pos. 2000 dol.

Glede bodoče zakonske ureditve novih bančnih poslov je predavatelj mnenja, da naj novi zakon predvsem regulira odnos lastnih sredstev do zaupanih tujih sredstev, nadalje naj odredi maksimalno višino posameznih kreditov in končno predpisati naložbeno politiko denarnih zavodov sploh, ker je to velike važnosti za likvidnost zavoda. Treba je tudi natančno ugotoviti kaj se vse smatra za likvidne postavke. Obveznosti bank morajo imeti iste plačilne roke kot plasirana aktiva. Tu imajo svojo posebno funkcijo blagajniški zapisi, ki so danes važen instrument deflacije. Deflacija pa danes ni več na mestu.

Ključ za rešitev iz sedanjega položaja pa je naravno v politiki emisijske banke. Sedanji sistem kontingentiranja se mora ukiniti. Ker je deflacijska politika izredno zmanjšala obtok bankovcev, je jasno, da gospodarstvo mora stagnirati. Zato je treba znižati kritje, ki je že itak fiktivno. To bi dovoljevalo znižanje obrestne mere na 4—5%. Poleg tega pa bi gospodarstvo dobilo velike svote kreditov, ki so sedaj radi deflacijske politike prišli nazaj v emisijsko banko. Slabih posledic za valuto ni pričakovati, saj je devizno gospodarstvo popolnoma vezano. Poleg tega pa je nadev valute prišel vključno najstrožji deflaciji.

Predavatelj je pravilno poudaril, da je prva pot in edina pot iz sedanjice krize kreditnega sistema povečanje kreditov emisijske banke.

Prve prošnje po uredbi o zaščiti denarnih zavodov. Srbska hranilnica d. d. v Kostajnici, ki je kot znano pod zaščito v smislu uredbe, odn. čl. 6, bo predlagala na občnem zboru 18. februarja odložitve plačil v smislu uredbe o zaščiti den. zavodov z dne 22. nov. — Posavska banka d. d. v Obrenovcu sklicuje občni zbor za 18. marca Na dnevnem redu je predlog o zaščiti banke po uredbi z dne 22. nov. Banka Raška, d. d. v Raški: Na dnevnem redu obč. zbora 11. marca, je tudi sklepanje o prošnji za odložitve plačil v smislu čl. 1 pod a uredbe o zaščiti, z dne 22. nov.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 65—70, agrarij 30—31 (31), vojna škoda 279—280 (278, 277, 280), 2. 272—280, 3. 276—280, 6% begl. obv. 43—45, 8% Bler, pos. 44.25—44.50 (45), 7% Bler, pos. 41—41.375 (40.50, 41), 7% pos. Frž. hip. banke 57 den. — Delnice: Sečera na Osijek 145—150 (61 po 140). Sečera na Bečkerek 670 den., Impex 50 den., Trboveljska 105—125.

Belgrad. Narodna banka 3900—3920, Priv. agr. banka 241—242, 7% inv. pos. 66, agrarij 30—31, vojna škoda 278—280 (278), 2. 274, 6% begl. obv. 43.80 do 45.25 (45, 44.25) 8% Bler, pos. 44 den., 7% Bler, pos. 41 den., 7% pos. DHB 57 den., AB 241—242 (240).

Živina

Ptujski sejem za prašiče. Sejem za prašiče. Sejem za prašiče, ki se je vršil v sredo 31. januarja, je bil slabo založen, kupčija pa je bila še slabšeja. Prignano je bilo komaj 179 ščetinarjev, prodanih pa le 36. Cene za kg žive teže so bile: proleknji 5.50 do 6, polmastne 6.50—7, mastne 7.50—8, mrtve Din 9. Prakovci stari od 6 do 12 tednov so se prodajali po kakovosti od 100—150 Din komad. Prihodnji sejem za prašiče bo 6. t. m.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 3. februarja: 9.00 Šolski radio: Strossmajerjeva proslava — 12.15 Češke in romunske plošče — 12.45 Poročila — 13.00 Čas, hrvaški kvarteti in okteti — 18.00 Stanje avtomobilskih cest — 18.10 Zabavno predavanje (Viktor Pirna) — 19.00 Strossmajer in jugoslovansko (dr. E. Turk) — 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00 Radio orkester — 20.30 Samospevi ge. Frankovske-Vukove — 21.00 Prodana nevesta (Smetana) na ploščah — V odmoru: Čas in poročila.

Nedelja, 4. februarja: 7.30 Tehnika v sadjarstvu (Humeck Marlin) — 8.15 Poročila — 8.30 Gimnastika (Pustišek Ivo) — 9.00 Vereško predavanje (p. Valerian Učak) — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve — 9.45 Plošče — 10.00 Predavanje za delavce: Statistika (prof. V. Štrukelj) — 10.30 Slovenska glasba, izvaja Radio orkester — 11.15 Koncert pevskega zbora koroških Slovencev iz Kolmaravesi — 12.00 Čas, operetna vokalna in instrumentalna reprodu. glasba — 14.00 Prenos smuških tekem JZSS iz Planice — 16.00 O konteriji v dravski banovini (dr. Vebler Franc) — 16.30 Pevski zbor SONP, vmes citraški koncert »Vesne« — 20.00 Radio orkester: Zima v naravi — 20.30 Slovenske pesmi v reprodu. glasbi — 21.00 Harmonika (g. Stanko) — 21.30 Radio orkester in Radio-jazz — Vmes čas in poročila.

Drugi programi:

Sobota, 3. febr.: Belgrad: 19.30 Francoska glasba (ork.). — 20.30 Srbski večer. — Zagreb: 20.15 Orkester. — Dunaj: 17.00 Orkester, 20.00 »G-spa Suttner« (komedija), 22.05 Orkester. — Budimpešta: 20.45 Maškara, 22.45 Trio; Milan-Trst: 17.10 Plesna godba, 20.40 Razno, pesmi. — Rim: 20.50 Prenos opere. — Praga: 17.25 Plošče, 19.35 Koncert, 20.35 Pester večer. — Varšava: 20.00 Orkester, 21.20 Chopin — Monakovo: 20.10 Šleska filharmonija (prenos iz Vratislave). — Curih: 20.00 Alceste (opera Gluck). — Bratislava: 21.25 Koncert. — Brno: 21.25 Plesna godba iz Mor. Ostrave.

Nedelja, 4. februarja: Belgrad: 15.00 Koncert radio orkestra — 16.30 Narodne pesmi — 19.15 Koncert zbora — 20.00 Klavirski koncert — 20.40 Vokalni koncert — Zagreb: 20.15 Koncert radio orkestra — Dunaj: 11.20 Simfonični koncert — 17.05 Angleška koncertna glasba — 19.00 Schumann — 20.00 Razno — Budimpešta: 12.05 Koncert — 18.00 Slovaški večer — 21.00 Evropski koncert — Milan-Trst: 17.00 Plesna godba — 21.00 Kratko življenje (muz. drama Shawa) — Rim: 20.30 Frasquita (opereta, Lehar) — Varšava: 19.50 Operne arie — 21.15 Veseli prenos iz Lvova — Praga: 19.15 »Čemu ljubosumnost« — 20.05 Orkester češke filharmonije — Brno: 22.25 Salonski orkester — Moravska Ostrava: 16.00 Radio orkester — Monakovo: 19.45 Koncert: Linke — 21.10 Lipsko — Lipsko: 17.00 Plesi in marši — 19.45 Monakovo 21.10 Valčki

Sport

IX. redni letni občni zbor kolesarskega društva »Sava«

so je ob zelo veliki udeležbi članstva vršil na Svehčnici. Vodil ga je predsednik društva g. Batelj, ki je v resnici duša tega kolesarskega društva. Pozdravil je vse zastopnike bratovskih kolesarskih društev. Spomnil se je tudi v preteklem letu umrlih članov: gg. Martinca, Sitarja in Ivančiča. Nadalje je v svojem poročilu omenjal, kako težko je bilo v teh dveh letih, kar društvo obstoja, preskrbeti toliko lepih in koristnih daril za dirkače kakor dvokoles, pokalov in drugo. Kolesa so dobili naslednji dirkači: 2 kolesi je dobil Slamič Herman, po 1 kolo so dobili Nagode Ivan, Dolenc Ivan in Abulnar Franc; 3 kolesa je dobil Rozman Stefan. — Društvo je imelo pred 8 leti tudi 68 uniformiranih kolesarskih članov in 18 članice. Poleg tega pa je imelo za dirkaše tudi 32 dresov. Predsednik g. Batelj je apeliral na vse navzoče članstvo, da se kolesarskih dirk in prireditvev udeležuje v čim večjem številu, da se na ta način podpre in razvija kolesarski sport.

Tajnik g. Gregorič je orisal delo društva v preteklem letu. Bilo je več prireditvev in dirk, izmed katerih je omenil sledeče: Otvoritvene medklubne kolesarske dirke 7. maja 1933 s startom in ciljem v Vnanjih gorah; velike dirkališčne dirke, katere so se vršile 13. avgusta na dirkališču ZSK Hermes v Sp. Šiški s prav lepimi rezultati. Društvo »Sava« se je po svojih dirkačkih in članih udeležilo tudi Zvezne dirke v Celje, nadalje medklubne dirke ASK Primorja. Pri zaključnih kolesarskih dirkah, katere je pridelila dne 15. okt. kolesarska sekcija »Hermesa« na lastnem dirkališču, si je naš klub pridobil prehodni pokal ljubljanskega župana g. dr. Puca. — Poročilo blagajnika pa je pokazalo, da je društvo prav dobro gospodarilo. Preglednik računov g. Križnar je nadalje pojasnil, da je pregledal društvene knjige ki so v najlepšem redu, ter predlagal celokupnemu odboru absolutorij, kar je bilo soglasno sprejeto. — Podpredsednik društva g. Rožina je nato apeliral na članstvo naj tudi v desetletnem jubilejnem letu vodi društvo predsednik g. Batelj, kar je članstvo z velikim navdušenjem odobrilo. — Rezultat volitev je sledeči: predsednik Batelj Franc; podpredsednik: Rožina Ivan; tajnik: Gregorič Adolf; blagajnik: Bergant Stane. Odborniki: Milavec Jernej; Lazar Ferdo; Kristan Franc; Dolenc Janko. Revizorja: Križnar Ivan in Stular Franc. Razodbelež: Pečnikar Anton Kovič Karl, Aberšek Vid, Kulot Karl in Abačič Luka. — G. Križnar je v sluhajstvih predlagal, da se za vsežega umrlega člana obavi v dnevnem časopisju osmrtnica. Predlog je bil sprejet. — Članstvo si je po končanem dnevnem redu izrebralo sedem lepih in koristnih daril.

Na Svehčnici je odigralo Primorje na igrišču Hermes dve prijateljski tekmi s Hermesom.

Primorje (rezerva): Hermes (rezerva) 3:1

Primorje (liga): Hermes I. moštvo 4:0

Radi hudega mraza je bilo malo gledalcev, ki pa so bili zadovoljni z igro liginega moštva Primorja.

Celjski sport

Občni zbor SK Jugoslavije. V torek zvečer se je vršil v Domu ob veliki udeležbi članstva IX. redni letni občni zbor najmlajšega celjskega sportskega kluba, SK Jugoslavije. Občni zbor, katerega je vodil predsednik g. odvetniški koncipijent Korčec, je pokazal, da se zbira v tem klubu mlada in zdrava mladina in si je klub kot tak priboril v preteklih poslovnih dobi močno pozicijo v športnem svetu v Celju in tudi v Sloveniji. V teku leta se je klub reorganiziral. Uredil se ni samo administrativni del klubovega poslovanja, nov duh se je pokazal tudi na zelenem polju. Polnoštevilna udeležba pri treningih, sestankih in tekmah je pokazala zavedenost in zrelost fantov. Število članov je stalno naraščalo. Danes lahko trdimo, da je SK Jugoslavija po številu delavnih in članarino plačujočih članov med najmočnejšimi ali mogoče celo najmočnejši klub v Celju. Klub je v preteklem letu odigral 14 tekem, 4 prijateljske in 10 prvenstvenih. Druga važna sekcija v klubu je lahko-atletika. Fantje so se udeležili poskusnega ozir. izbirnega crosscountryja za prvenstvo mesta Celja ter prehodni pokal SK Olimpa in gozdne teka Smučarskega kluba. Izven Celja pa se je Mirnik na drž. maratonskem teku kljub močni konkurenci plasiral na 3. mestu. Nadalje so se udeležili gozdne teka na Pohorju, ki ga je priredil SK Maraton in kjer je član SK Jugoslavije Vengust dosegel tudi 3. mesto. Tudi pri jubilejnem teku Zedinjenja so odnesli člani Jugoslavije lepa mesta. Tretja je table-tenis sekcija. Ta sekcija je sedaj najmočnejša v Celju in 3. v Sloveniji. Zelo aktivna je tudi smučarsko-turistična sekcija. Najmlajša sekcija v klubu je pa težka atletika. Klubovi odnosi do ostalih celjskih klubov tudi »en celjskih klubov so v večini prijateljski. Članstva šteje klub 120, vseh dopisov je bilo v preteklem letu 410. Tudi klubove finance so aktivne. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik g. Prelog Vinko, podpreds.: g. Višner Slavko, tajnik g. Kocmur Tine, blagajnik g. Žagar Anton, zapisničarica gđ. Krušič Danica. Pri sluhajstvih se je apravl našt za delo v bodoči poslovni dobi in se je med drugim predvsem poudarjalo, da mora vladati med članstvom pravi športni in prijateljski duh.

Prenočnica pozimi v kočah SPD, Triglavski Dom, Staničeva koč, Aleksandrova koč, Koča pri Triglavskih jezerih in Vodnikovova koč; prenočnica za člane Din 10, za nečlane Din 15. Hotel »Zlatorog« (stalno oskrbovan), sobe v hotelu za člane Din 12, za nečlane Din 15; v novi dependansi soba s kurjavo: za člane Din 12, za nečlane Din 15; skupno ležišče: brez rjuh za člane Din 6, za nečlane Din 10; z rjuhami: za člane Din 8, za nečlane Din 12. Hotel »Sv. Janez ob Bohinj« jem zvezu: sobe v hotelu za člane Din 15, za nečlane Din 20; v kurjeni sobi nad garažo postelje za člane Din 10, za nečlane Din 12 (stalno oskrbovano). Velika Planina: skupno ležišče v novi dependansi za člane Din 10, za nečlane Din 12; v stari dependansi za člane Din 6, za nečlane Din 8. Koča na Kamniškem sedlu in Čojzova koč; postelje za člane Din 12, za nečlane Din 24; na skupnem ležišču za člane Din 6, za nečlane Din 12. Dom na Kravcu in Dom v Kamniški Bistrici (stalno oskrbovano): postelje za člane Din 15, za nečlane Din 30; na skupnem ležišču za člane Din 6, za nečlane Din 12. Krepkova koč, Mainarjeva koč, Orožnova koč, Koča na Golici in četka koč; prenočnica za člane Din 8, za nečlane Din 12. — Gornje cene veljajo pozimi, ako izletniki obiščejo koč v navzočnosti oskrbnice. Za poset koč z vozniki samimi pa znaša pristojbina za člane Din 20, za nečlane Din 30.

Kako smo nekdanj smučali

Bilo je leta 1896, ko je začel moj oče smučati. Tedaj nam je pripovedoval o večnem ledu in snegu, o pogumnih možeh, ki so kljub najhujši zimi in velikem snegu delali nevarne ture po gorah, o katerih se je splošno mislilo, da so v tem času nedostopne. Pripovedoval nam je o Nansenu in njegovih smučkah. Kot bajka se nam je zdela očetovo pripovedovanje. Še bolj začuden smo pa bili, ko smo slišali, da moremo s temi »sprekljanim« na nogah prekorati globoke jareke, ne da bi se vdrli. Naše začudenje pa je priklopelo do vrhunca, ko se je nekega večera ustavil pred hišo poštni voz in odložil dolge in nerodno zavite pakete. Radovedni smo gledali, ko jih je oče odvijal; bile so dolge »dilece« in palice. Za me prav majčkene, za mojo sestro večje, največje so bile pa očetove.

Ko je zapadel prvi sneg, jih je oče takoj preizkusil. V prvi vožnji se mi je zdel kot kak moč iz norveških pripovedk, o katerih nam je tako rad pravil. Že naslednji dan sem si tudi jaz opasal dilece, ki so se mi zdele izredno dolge; s sestro sva poskusila svojo srečo kar na domačem vrtu. Komaj je minilo pol ure in že sem tekla skoraj jokajoč z napol zmurnjenimi udi v kuhinjo, da se malo ogrejem pri štedilniku. O, ko bi videli in slišali tedaj mojo mater, kako me je okregala. »Nikamor več ne pojdeš« — in še oče jih je moral nekaj preslišati radi moje mehkužnosti. Pa to ni nič pomagalo. Komaj sem se malo ogrel, že sem bil zopet na snegu; časoma sem pa sploh pozabil, da je mraz. Vse od obilnih padcev sem bil do kože moker, a kaj zato, samo da smo se »dričile«.

Domači vrt mi je bil kmalu pretesen. Zato sem se podal na bližnji grič, ki ni bil preveč strm. Moje veselje je bilo nepopisno, kadar sem izvozil brez padca. Po vsaki vožnji sem progo tudi nekoliko podaljšal, kajti vsled njene gladkosti, je bila brzina vedno hujša. Na prših in maže se tedaj še nisem razumel. Meni je bilo glavno, da je šlo, za drugo pa je oče skrbel. O kaki kristijanji nisem imel pojma; mi smo se pač vozili, da je bilo veselje.

V naslednjih zimah sem seveda pridno treniral ter sem smatral sankanje, ki so ga gojili moji tovariši, za manj vreden sport. Vožnje na gričku sem se tudi kmalu naveličal, kajti vedno samo naravnost in dol vozili, je predolgočasno. Zato sem začel poskušati, kako bi spremenil smer, kako bi zavil na desno ali levo. Kmalu sem si ustvaril svoj sistem na ta način, da sem prestopal zdaj na to, zdaj na ono stran. Nekega dne, ko je bila proga vsled neretnih voženj že zelo gladka, sem opazil, da je doseganje izkustvo nepotrebno, če pri zavoju zunanjo smučko močno pritisnem na notranji rob. Na ta način je sama ob sebi prišla tehnika pluznega zavoja, in ker sem to vsaj deloma obvladal, sem smatral, da sem že sposoben za smučanje na cesti. Neboj otrok so je vslo za menojo. Zelo sem jim ugajal, kadar sem kazal svojo umetnost na smučeh. Celo tako drzen sem bil, da sem nekoč zelo strmo in kot ogledalo gladko cesto z mnogimi in zelo ostrimi ovinki izvozil s svojimi smučmi, česar se »danes kot preizkušen smučar ne bi upal.

V svojih vožnjah sem bil vedno zelo drzen, celo divji. Čim večja je bil strmina, čim hujši je bil tempo, tem raje sem imel. Ravnine nisem ljubil; saj si tudi nisem znal pomagati na takih tleh. Šele po daljšem času sem slučajno odkril tehniko teka v ravnini, katerega sem se pozneje z veseljem oprijel.

Da tega nisem vedel, da leži sneg v višjih legah mesece in mesece, je povsem razumljivo. Zato mi je bilo nerazumljivo, zakaj je pri nas že zdavnaj izginila bela odeja, ko so se zasedeni gorski velikani še dolgo lesketali ob solčnih žarkih. Nešteto krat sem splezal na streho hiše mojega očeta, odkoder sem poželjevo obdnoval bela polja na visokih planinah. Tedaj tudi nisem razumel nekega obvestila v časopisju, ki so ga mi prebrali starši in glasom katerega je zapadlo mnogo snega v gorovju, dočim smo imeli pri nas najlepšo pomlad. Na tistem sem si mislil: »Zakaj ni zapadel še pri nas sneg?« Šele v prvih letih dvajsetega stoletja, ko je časopisje nekoliko več poročalo o zimskem sportu in smučanju, sem spoznal, da mora biti zima v planinah vendar nekoliko drugačna kot pri nas.

Vseko leto sem se bolj veselil zime in smučanja. Šele po dolgih letih je poskusil v našem kraju poleg mene še en drug smučar avojo srečo na dilecih. Pripovedoval mi je razne stvari iz St. Moritza, kjer je bil precej časa, toda tehnično mi ni pa nič novega pokazal. Kmalu nato se mi je tudi izpolnila moja vroča želja, ko sem v visokih planinah prišel skupaj z izbornimi smučarji, s katerimi sem napravil nekaj krasnih tur. In h koncu še tole, kar sem si pridobil tekom dolge smučarske dobe:

Pravi smučar je sovražnik mehkužnosti. Pravi smučar ne pozna mraza in se ne boji napora. Smučar ljubi naravo, je mož v pravem pomenu besede, mož, ki ne pozna bojazni, ki ljubi resnico, mož, ki se o pravem trenutku žrtvuje za svojega sočloveka. Kdor ni tak, ni smučar.

Nogomet na berlinski olimpijadi. Dr. Carl Diem, generalni tajnik nemškega olimpijskega odbora je zopet odpotoval v Turčijo. Med potjo se je ustavljal tudi v Budimpešti, kjer je podrobno poročal o pripravah in organizaciji olimpijskih iger, ki se vrše leta 1936 v Berlinu. Važno za amaterske nogometaše je zlasti dejstvo, da se bo v okviru berlinske olimpijade vršil tudi nogometni turnir amaterskih moštev. Tako se je izrazil dr. Diem. Nasprotno pa se, tako pravi Diem dalje, ne bo mogel upoštevati tenis.

Zli se pa, da je omenjena izjava osebno mnenje dr. Diema, oziroma nemškega olimpijskega odbora. Razume se, da bi tudi ostali svet žele videti na tej olimpijadi še nogomet, vendar je potrebno, da Nemčija — ako namerava uvrstiti v olimpijski program tudi nogomet — predloži mednarodnemu olimpijskemu odboru, ki bo zasedal meseca julija t. l. v Atenah, tozadeven predlog. Kajti edino mednarodni olimpijski odbor je kompetenten, da odloči ali naj se vrši na berlinski olimpijadi tudi nogometni turnir ali ne.

Nov svetovni rekord v prostem plavanju na 800 m je postavil v Tokiju mladi japonski plavalec Kitamura s časom 10:31. Sedanji rekord je imel Francoski Paris s časom 10:15.6.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženskovanski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Odprodaja

po globoko **znižanih cenah**
razne zimske trikotaže

Istotem bogata izbira damskega perila, potem vsakovrstnih nogavic in rokavic itd.

pri

Josip Petelinc, Ljubljana
za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Prireditve

V kavarni »Stritar«
vsak večer koncert. (r)

Službe iscejo

Služkinja

prilagodljiva za vse, išče službo s 1. marcem. Ponudbe: Prosen, Krka pri Stični. (a)

Vzgojiteljica

s perfektnim znanjem nemščine, slovenščine in srbohrvaščine, išče mesto. — Hilda Bohinc, Maribor, Delavska 10. (a)

Službodobe

Prikojevalka

za pletenine se sprejme za stalno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Izvežbana moč 34 1098«. b

Dobra eksistenca.

Kdor ima 500 Din, lahko zasluži na svojem domu 1500 Din ali potniško službo 3000 Din. Po goj dobri pisavi. Ponudbe z znamko na upr. »Slov.« v Mariboru pod šifro: »Mesečna plača« št. 1106. (b)

Ljubitelji decel

Išče se poročen upokojenec, ki bi bil pripravljene prevzeti dežje okrevanje s prostim stanovanjem. Ponudbe sprejme in pojasnila daje Kolo jugoslov. sester v Mežici. (b)

Ludvik Ganghofer:

6

Samostanski lovec

Menih se je brez besed obrnil, segel po mreže in odide, si jih del na roko in hotel oditi.

Toda Hajmo mu je zastavil pot. »Prosim vas, spregovorite vsaj besedo! Morda vam morem s čim postreči? Povejte mi... kaj vas teži?«

»Življenje!« je zdrsnilo tih in menihovih ustnic, kakor da bi bil spregovoril besedo samo zase, ne pa kot odgovor na prijazno lovečvo vprašanje. Potem je nagnil glavo — za pozdrav in slovo obenem — in krenil proti stezi, ki je vodila doli proti Jezeru.

Osupel je gledal Hajmo za njim; dvignil je glavo in prisluhnil. Iz gozda nad njim se je oglašilo čisto in zvonko petje. Hajmo je glas spoznal in kri mu je vroče udarila v lice. Sedaj se je med drevjem zasvetil tako tudi že rdeče krilce. Gitka je bila, in pela je pesem, ki jo je Hajmo pač že stokrat sam prepeval:

Strm, strm je breg,
pokriva ga sneg —
v snegu cvetličica,
zelena in bela vsa.

Iz zmrlje prsti
poganja, cveti,
in v sneg in led
kaže svoj beli cvet!

Sredi zimskih dni,
ko vse zmrzuje, ko sneži,
vigred je njena ob skali;

ko pa jug zaveje
in ko se pomlad prismeje,
hira, umira, in kmali
zveni!

Na dnu srcá, na dnu srcá
rastla je, rastla rožica,
lepa, da lepše ni bilo;
je rdeče cvetla
pa je smrt prišla
in jo odnesla bledó, bledó
v črno zemljo!

Kakor škranjkova pesem se je dvigal Gitkin glas nad hrumeči vihar in zamolklo šumenje gozda. A do konca s svoje pesmice ni prišla. Komaj je bila začela peti zadnjo kitico, je iznenada umolknila, in Hajmo je videl, kako je vsa prestrašena obstala na ozki stezi z očmi bojazljivo uprtimi v patra ribičarja. Menih sam je stal pred njo z okamenelim licem in z očmi tako polnimi groze, ko da bi dekle pred njim ne bilo najbolj ljubka slika življenja, temveč prikazen, ki se je izvila iz najtemnejšega kota zemlje. Noge so mu klecnile, mreže in vrvice so mu padle z roke, negotovo je iskal kake opore in z drhtečih ustnic se mu je utrgal hripav glas:

»Kdo si?«

»Gitka sem.« je zajecalo dekle komaj slišno.

»Kdo je tvoj oče?«

»Moj oče je že davno mrtev in mati tudi. Stanujem pri bratu, ki mu je ime Wolfrat in je solar v samostanskih solarnah.«

Vse to je Gitka zjela plašno in boječe kakor otrok molitvico v šoli, če kaplan vihti brezovko nad njim. Nato je utihnila in se tresla in pritiskala košarico s telogi na prsi, podoba, tako ljubka in ganljiva, da je Hajmu zakipelo srce, ko da bi hotelo počiti. Zadržalo ga je v pesteh in pri srcu mu je bilo, kakor da bi se moral pognati na skrivnostnega napadnika in mu zakričati v obraz: »Kaj hočeš od otroka, Pusti ga v miru! Ali boš pa imel opraviti z menoj!«

Menih je nepremišljeno zrl na deklico. Lice mu je zdaj zagorelo nato spet smrtno prebledelo, nje-

Govejo dlako,
volno, odpadke

krojaške, kupuje industrija volnenih izdelkov

Peter Majdič, Celje.

[Pohišstvo]

Spalnice

moderne, orehove korenine, iz trdega in mehkega lesa, kuhinje in drugo pohištvo — dobite po znižanih cenah pri Andlovic Komenskega ulica 34. (s)

Prodamo

Če avto svoj stari proučim
ali motorja bi nebil se rad
vz kuncu ti mnogo prištem
Slovenec najmanjši inspri!

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Krušno

moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A & M ZORMAN
Ljubljana Stari trg 32

Jabolka

narokusna 5 Din, postala kupca od 50 kg povzeto: Postržin Maribor (ll)

Vino

od 50 l naprej. belo, rdeče in črno — se dobi pri Osrednji vinarski zadrugi za Jugoslavijo v Ljubljani Kongresni trg 2 (ll)

Motorno kolo

novi, znamke »Sachs«, 1½ PS, napredaj za 3500 Din. Naslov: Alojz Meško, Sobotinci, p. Moškanjci. (ll)

Obrt

Lanene tropine

in druge krmila nad naprejo veletrgovina št. 10 moko
A. VOJK LJUBLJANA
Kopitarjeva cesta 2.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjem očem je mast CLAVEN — Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnosti iz izvornice in glavnega skladišča
M. Brnjak, lekarnar, Sisak
Varujte se potvori!

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030

Uspeh vzpodbuja!

Uspeh naše inventure, oklasijske prodaje in številnimi dopisi naših stalnih odjemalcev nam dajejo povod, da

ponovno znižamo cene čevijem, po katerih se posebno povprašuje. Razen tega še po znatno znižanih cenah

pusltni šlagerji in ostanki

Humanik

Ljubljana, Trševa cesta št. 1a, »PETOVIA«
Maribor, Gosposka ulica 17
Celje, Aleksandrova cesta 1

Kdor rabi

pisarniške in šolske potrebščine, pisemski papir, kipe, križe, svečnike, svetilnje, slike, mašne knjižice ter nabožne knjige, kupuje pri

H. NIČMAN, LJUBLJANA
KOPITARJEVA ULICA 2
zato
ker imajo veliko zalogo,
zelo bogato izbiro, solidno
nizke cene ter točno postrežbo.
Trgovci imajo primeren popust!

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon // Rodenstock // Voigtlander // Welta // Certo itd. itd. // ima vedno v zalogi

FOTOTRGOVINA JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE

v Ljubljani // Miklošičeva cesta 5

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnosti lista.

Oskrbite si

za Vaše leposlovne,
znanstvene
in druge knjige
primerne
preproste ali fine

Poslužite se

za vezavo revij:
Dom in Svet,
Mladika,
Ilustracija,
Zena in Dom

trpežne vezave originalnih platnic

katere Vam nudi

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne

F. Z. Z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II.

gove oči so bile ko dva ognjena zublja, vroča in jedka. »Kdo ti je dal ta obraz?« se mu je napolnjen skoraj krik utrgalo z ustnic; stegnil je roke, kakor da bi hotel deklico prijeti, objeti — tedaj je Gitka prebledela in se mu umaknila; za trenotek je postala, nevede kaj bi storila, nato se je pa v srčnem skoku pognala prek strmega obotnega roba doli na mahovita gozdna tla in je z vihrajočim krilcem stekla mimo Hajma ter izginila med drevjem.

Kakor gledamo še dolgo proti temnemu mestu, kjer se je bila utrnila in ugasnila zvezda, tako je boljšal Hajmo v gozdno senco, kamor se je izgubila deklica. Le počasi se je obrnil in pogledal spet na stezo. Tam gori je še vedno stal menih z iztegnjenimi rokami, ko da bi hotel objeti zrak, ki ga je bilo dihala dekle. Nato ga je streslo, roke so se mu povesile, ječaje se je spustil na kamen in z obema rokama zakril obraz.

Hajmo ni vedel, kaj bi. Jeziti bi se bil moral na duhovna, in vendar je čutil, kako mu je vso srce objelo sočutje. Trenotek je še postal ko začaran, nato se je splazil proč, in čimdalje je bil, tembolj je spešil korake.

Morda se mu še posreči, dobiti dekleta? Ob njem bi bila Gitka varna in bi prišla domov brez nevarnosti, je menil — in pričel teči.

Cesta se je pričela dvigati; izvila se je iz gozda, in Hajmo je kmalu zapazil deklico više nad sabo, prav na prelomu ceste; solnce jo je obsevalo.

»Gitka! Gitka!« je zaklical, da se je razlegalo daleč naokoli. Čula ga je, obstala, se obrnila proti njemu ter zamahnila s košarico kakor v pozdrav, nato stekla dalje in izginila z vrha ceste.

Hajmo je najprej vzdihnil, nato se je pa nasmajal in stopal dalje. Še pol urice in prišel je do Podsamostana. Na obeh straneh reke Ache se je vrstila hišica za hišico, z grča je pozdravljala lovec

vitki zvonik cerkve in mogočno, široko razprostranjeno zidovje samostana, s sto bleščečimi okni.

Hajmo je po lesenem mostu prešel Ache in dospel do ogromne lesene stavbe. Bila je solarna, samostanska zlata jama, ki je dajala toliko dukatov, da je v kratkih dvesto letih revna Martinja samotarna v Berchtesgaden zrasla v najbogatejši samostan daleč naokoli. Vsi knezi so se prepirali zaradi vladarskih pravic nad bogato proštijo, in salzburški nadškofje so jo gledali po strani.

V dolgi vrsti so stali tovarni vozovi in konji iz vseh mogočih dežel pred solarno, in samostanski brat v podpasanem habitu je zapisal na tablico vsako vrečo, ki so jo prinesli hišci, da bi jo naložili. Po vrveh, napetih preko Ache, so se hreščeč prevažali na škripcih tekoči čebriči s sirove soljo. Tam čez se je dvigal solni hrib Tuval, v kojega rovihi so samostanski rudarji kopali kameno sol. Potem so jo stresali v rudniške stope, iz stop v soline, in solinsko so varili še v mogočnih kotlih v čisto sol. Celo v velikem tednu niso smeli ugawiti ognji. Kako pridno so varili, je pričala bela sopara, ki se je v gostih oblakih valila iz vsega odprtina na strehi, skozi vsaka vrata in iz vsake oken na solarni.

Tu notri v dušehi vročini pač ni bilo za delavce prijeten posej. To je Hajmo opazil na možu, s katerega je tekel pot v curkih, ko je stopil skozi vrata na prosto, da bi si malo oddahnil. Na sebi je imel samo modre platnene hlače, gornji del telesa in roke je imel gole in od vročine tako rdeče ko rak, ki pride iz vrelega kroga na mizo. Silna postava, mišice in roke ko vlite iz jekla, govedji vrat, oglata glava s kratkopriščenimi, rdečkastimi lasmi; sršasta brada je prerastla lica skoro do oči, s čimer je dobilo lice temen izraz, ki ga je dovoljen pogled sivih oči še ostril.

»Wolfrat!« je zaklical nekdo zapovedovalno v solarni in mož je zginit izpred vrat.